

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

**Konkurz – jeden ze způsobů řešení úpadku obchodní společnosti
v insolvenčním řízení**

**Bankruptcy – One of Possibilities of Solution of Business Company
Bankruptcy in the Insolvent Proceeding**

Student: Bc. Marie Kotásková

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2011

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Dagmar Bařinové, Ph.D. Při zpracování jsem použila informační zdroje uvedené v přiloženém seznamu literatury, přílohy č. 3 – 8, které mi byly poskytnuty CC Systems a.s., jsem samostatně vložila a přílohy č. 1, 2 a 9 – 12 byly vypracovány samostatně.

Ostrava, 26. dubna 2011

.....
Bc. Marie Kotásková

Děkuji doc. Ing. Dagmar Bařinové, Ph.D. za informace, připomínky a věcné rady, které mi poskytla při zpracování diplomové práce. Dále děkuji insolvenční správce Ing. Janě Jelínkové za poskytnutí informací a za její nevšední ochotu.

Obsah

1	Úvod	1
2	Konkurz jako způsob řešení úpadku	3
2.1	Pojem konkurz	3
2.2	Prohlášení konkurzu	3
2.2.1	Prohlášení konkurzu na majetek dlužníka	3
2.2.2	Účinky prohlášení konkurzu	3
2.3	Funkce insolvenčního správce po prohlášení konkurzu	4
2.3.1	Ustanovení insolvenčního správce	4
2.3.2	Činnost insolvenčního správce	5
2.3.3	Odměna a náhrada hotových výdajů	6
2.3.4	Náklady na činnosti insolvenčního správce	7
2.4	Věřitelé a uplatňování pohledávek	7
2.4.1	Náležitosti přihlášky pohledávky	7
2.4.2	Pohledávky zajištěného věřitele	8
2.4.3	Pohledávky za majetkovou podstatou	8
2.4.4	Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou	9
2.4.5	Věřitelé s podřízenými pohledávkami	10
2.4.6	Pohledávky vyloučené z uspokojení	10
2.4.7	Přezkumné jednání	11
2.5	Majetková podstata	12
2.5.1	Pojem, rozsah a obsah majetkové podstaty	12
2.5.2	Zjišťování majetkové podstaty	13
2.5.3	Soupis majetkové podstaty	14
2.5.4	Vyloučení a vynětí z majetkové podstaty	14
2.6	Zpeněžení majetkové podstaty v konkurzu	15
2.6.1	Způsoby zpeněžení majetkové podstaty	15
2.6.2	Zpeněžení majetku zajištěných věřitelů	17
2.6.3	Účinky zpeněžení majetkové podstaty	17
2.7	Konečná zpráva a rozvrh	18
2.7.1	Obsah konečné zprávy	18
2.7.2	Odměna a výdaje insolvenčního správce	19
2.7.3	Projednání konečné zprávy	19

2.7.4	Uspokojení pohledávek před rozvrhem.....	20
2.7.5	Rozvrhové usnesení.....	21
2.8	Zrušení konkurzu.....	21
2.8.1	Důvody pro zrušení konkurzu.....	21
2.8.2	Činnost insolvenčního správce po zrušení konkurzu.....	22
3	Účetní a daňové aspekty konkurzního řízení.....	23
3.1	Účetní aspekty konkurzního řízení.....	23
3.1.1	Vedení účetnictví.....	23
3.1.2	Účetní závěrky v konkurzním řízení.....	24
3.1.3	Účetnictví v průběhu konkurzu.....	26
3.1.4	Zjišťování a soupis majetkové podstaty.....	27
3.2	Daňové aspekty konkurzního řízení.....	28
3.2.1	Daňová tvrzení v průběhu insolvenčního řízení.....	28
3.2.2	Daň z příjmů.....	30
3.2.3	Silniční daň.....	31
3.2.4	Daň z přidané hodnoty.....	32
3.2.5	Spotřební daně.....	34
3.2.6	Daň z nemovitostí.....	34
3.2.7	Daň darovací a daň z převodu nemovitostí.....	35
3.2.8	Ekologické či energetické daně.....	35
3.2.9	Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele.....	36
4	Průběh konkurzu v obchodní společnosti a jeho vyhodnocení.....	39
4.1	CC Systems, a.s.	39
4.1.1	Rozhodnutí o úpadku.....	40
4.1.2	Prohlášení konkurzu.....	40
4.2	Přezkoumání přihlášených pohledávek věřitelů.....	41
4.2.1	Zajištění věřitelé.....	41
4.2.2	Pracovněprávní nároky.....	42
4.3	Zjištění a zpeněžení majetkové podstaty.....	43
4.3.1	Nemovitost v Hodoníně.....	43
4.3.2	Nemovitost ve Vyškově.....	44
4.3.3	Pohledávky dlužníka.....	45
4.3.4	Drobný hmotný majetek.....	45

4.4	Zajištění chodu podniku v konkurzu	45
4.4.1	Provoz nemovitostí.....	45
4.5	Účetní a daňová specifika konkurzu.....	46
4.5.1	Sestavení účetního rozvrhu	46
4.5.2	Daňové povinnosti insolvenčního správce	47
4.5.3	Výpočet potvrzení o zdanitelných příjmech.....	49
4.6	Návrh konečné zprávy	54
5	Závěr	58

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

SEZNAM ZKRATEK

SEZNAM PŘÍLOH

1 Úvod

Konkurz pochází z latinského „concursum“, což znamená sběh, sbíhání, shlukování. Může jím být označen speciální druh soudního řízení, které slouží k řešení úpadku dlužníka zpeněžením majetku a poměrnému uspokojení jeho věřitelů. Konkurz není založen na dalším trvání podniku, v rámci konkurzu dochází k zániku podniku.

Tématem této diplomové práce je „Konkurz – jeden ze způsobu řešení úpadku obchodní společnosti v insolvenčním řízení“. Téma jsem si zvolila pro jeho aktuálnost a zajímavost.

Cílem této diplomové práce je vymezit základní pojmy úpadku řešeného konkurzem a analyzovat účetní a daňové aspekty konkurzu, pokusit se o nová řešení s ohledem na potřeby praxe. Hlavním cílem je vyhodnocení způsobu řešení úpadku akciové společnosti konkurzem, vyhodnocení jednotlivých procesů od okamžiku prohlášení konkurzu až po jeho zrušení v praxi s důrazem na řešení účetní a daňové problematiky.

V druhé kapitole nazvané konkurzní řízení je charakterizován průběh konkurzního řízení obecně dle insolvenčního zákona. Jsou zde vysvětleny pojmy konkurz, přezkumné jednání, majetková podstata, konečná zpráva a rozvrh. Dále jsou zde zobrazeny povinnosti insolvenčního správce, které na něj přechází po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, práva věřitelů při podání přihlášky pohledávky, možné způsoby zpeněžování majetkové podstaty a způsoby ukončení konkurzu.

Třetí kapitola je zaměřena na účetní a daňové aspekty konkurzního řízení. Poukazují na povinnosti insolvenčního správce v rámci zpracování účetních závěrek a daňových přiznání v průběhu konkurzu. Jsou zde specifikovány povinnosti v rámci jednotlivých daní, se kterými se můžeme v praxi setkat. Novinkou je Daňový řád, který je účinný od 1. ledna 2011, a také novela zákona o dani z přidané hodnoty, jež je účinná od 1. dubna 2011. Tyto změny s sebou přináší také mnohé novinky do oblasti insolvenčního řízení.

V praktické části vyhodnocuji průběh a specifika insolvenčního řízení dlužníka v úpadku, jehož formou řešení je konkurz. Tímto dlužníkem v úpadku je společnost CC Systems a.s., která byla založena v roce 2000. Hlavní činností této společnosti byla vzdělávací činnost v oblasti lidských zdrojů, pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti. Převážnou činností společnosti bylo poskytování služeb v rámci školení i s nárokem dotačních titulů vůči Ministerstvu práce a sociálních věcí a jednotlivým úřadům práce. Zároveň se tato společnost podílela na projektech vzdělávacích

kurzů pro zaměstnance s čerpáním finančních prostředků z Evropských fondů. Do finančních problémů se společnost začala dostávat od září roku 2008. Společnosti výrazně klesl obrát z důvodu druhotné platební neschopnosti, která znemožnila bezdlužnost a následnou možnost účasti ve výběrových řízeních zakázek se státní dotací případně dotací, v rámci EU. Ani na začátku roku 2009 se situace nezlepšila a v okamžiku zpoždění v úhradách mezd zaměstnancům tito využili své možnosti zákonem stanovené a okamžitě zrušili pracovní poměr s nárokem na odstupné. Konečné rozhodnutí bylo dáno sesplatněním úvěrů poskytnutých bankami, které společnost nebyla schopna splácet.

Insolvenční návrh byl podán 20. října 2009 jako zaměstnanecký věřitelský návrh ke Krajskému soudu v Brně. Insolvenční řízení bylo stále protahováno, zpětvzetím návrhu a následným podáním insolvenčního návrhu. Téměř až po roce bylo Usnesením Krajského soudu v Brně dne 13. září 2010 rozhodnuto o úpadku a dne 8. listopadu 2010 bylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku konkurzem dle č. j. KSBR 37 INS 7186/2009-B-26. K témuž datu byla také ustanovena do funkce insolvenčního správce Ing. Jana Jelínková. V této části popisují jednotlivé fáze konkurzu, jako je přezkoumání pohledávek, zjišťování majetkové podstaty, provoz podniku v průběhu konkurzu a činnost věřitelského výboru. Dále vyhodnocují problémy spojené s daňovou a účetní problematikou v konkurzu. Zabývám se způsobem sestavení účetního rozvrhu tak, aby byl účelný a správný a stal se základem pro zdárný průběh účtování a sestavení závěrek, výkazů a hlášení pro potřeby soudu. Další oblastí je daňové řešení záloh sražených na dani ze závislé činnosti za období pracovněprávních smluv ve vazbě na skutečný příjem zaměstnance s výpočtem částek, které jsou podkladem pro sestavení potvrzení o zdanitelných příjmech.

2 Konkurz jako způsob řešení úpadku

2.1 Pojem konkurz

Konkurz pochází z latinského „concursum“, což znamená sběh, sbíhání, shlukování. Může jím být označen speciální druh soudního řízení, které slouží k řešení úpadku dlužníka zpeněžením majetku a uspokojením jeho věřitelů. Konkurz není založen na dalším trvání podniku, v rámci konkurzu dochází k zániku podniku (tzv. zpeněžením majetku podniku), aby mohly být uspokojeny pohledávky věřitelů. [1]

Konkurz je hlavním a nejčastějším způsobem řešení úpadku dlužníka. Cílem konkurzního řízení je uspořádání majetkových poměrů dlužníka k osobám dotčeným jeho úpadkem nebo hrozícím úpadkem a co nejvyšší a zásadně poměrné uspokojení jeho věřitelů.

Konkurz je způsobem řešení úpadku, který spočívá na principu zpeněžení veškerého majetku dlužníka a poměrného rozdělení výnosu tohoto zpeněžení mezi zjištěné pohledávky věřitelů dlužníka. Neuhrazené pohledávky věřitelů pak po skončení konkurzního řízení obecně nezanikají a věřitelé se jich mohou po dlužníkovi nadále domáhat. [3]

2.2 Prohlášení konkurzu

2.2.1 Prohlášení konkurzu na majetek dlužníka

Fáze insolvenčního řízení, ve které je úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka řešen konkurzem, se zahajuje rozhodnutím insolvenčního soudu o prohlášení konkurzu na majetek dlužníka. Toto rozhodnutí je insolvenční soud oprávněn vydat současně s rozhodnutím o úpadku dlužníka, je-li dlužníkem obchodní společnost. Insolvenční soud rozhodne jediným rozhodnutím o úpadku dlužníka a na jeho majetek prohlásí konkurz a vydá usnesení o úpadku spojené s prohlášením konkurzu. [3]

2.2.2 Účinky prohlášení konkurzu

Účinky prohlášení konkurzu nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkurzu v insolvenčním rejstříku. Prohlášením konkurzu se přerušuje likvidace právnické osoby. Prohlášení konkurzu nemá vliv na dlužníkovu způsobilost k právním úkonům ani na jeho procesní způsobilost. [5] Prohlášení konkurzu na majetek dlužníka se výrazným způsobem dotýká mnoha práv a povinností dlužníka, které jsou mu stanoveny nejrůznějšími právními předpisy. Prohlášením konkurzu dlužníkovi zaniká oprávnění provádět jakékoliv úkony spojené s majetkovou podstatou. Všechny takovéto úkony, které by provedl, by byly

vůči jeho věřitelům neúčinné. V průběhu konkurzu může dlužník rozšířit majetkovou podstatu přijetím daru.

Prohlášením konkurzu se insolvenční správce, který byl ustanoven v rozhodnutí o úpadku dlužníka, stává osobou s dispozičními oprávněními. Insolvenční správce je tedy osobou oprávněnou nakládat s majetkovou podstatou a od prohlášení konkurzu je, namísto dlužníka, oprávněn nakládat s majetkem dlužníka, vystupovat vůči dlužníkovým zaměstnancům jako zaměstnavatel, zajišťovat provoz dlužníkovu podniku, vést účetnictví a plnit jeho daňové povinnosti. Prohlášením konkurzu se nemění vlastnické právo k majetku zahrnutého do majetkové podstaty. Insolvenční správce se nestává vlastníkem majetku, ale má výhradní právo disponovat s tímto majetkem. Insolvenční správce je v tomto právu omezen vlivem zajištěných věřitelů a věřitelským orgánem. [2]

Prohlášením konkurzu na majetek dlužníka není automaticky ukončen provoz dlužníkovu podniku. Naopak insolvenční správce by se měl snažit udržet podnik v činnosti tak, aby při jeho zpeněžení bylo možno dosáhnout co nejvyššího výnosu ve prospěch majetkové podstaty. Jakmile je provoz podniku dlužníka ze strany insolvenčního správce neudržitelný, mělo by dojít k ukončení provozu.

Provoz dlužníka může být ukončen prodejem podniku na základě Smlouvy o prodeji podniku nebo rozhodnutím insolvenčního soudu vydaným na návrh insolvenčního správce po vyjádření věřitelského výboru.

Pohledávky věřitelů lze uspokojit jen v rámci insolvenčního řízení. Zajištění pohledávek dlužníka, které věřitelé získali po zahájení insolvenčního řízení, je v průběhu konkurzu neúčinné. Věcná břemena, která vznikla po zahájení insolvenčního řízení za velmi nevýhodných podmínek, jsou neúčinná. Prohlášením konkurzu se nesplatné pohledávky proti dlužníkovi považují za splatné. Výkon rozhodnutí nebo exekuci lze pro pohledávky, které je nutné v insolvenčním řízení přihlásit, nařídit, ale nelze ji provést. [7]

2.3 Funkce insolvenčního správce po prohlášení konkurzu

2.3.1 Ustanovení insolvenčního správce

Osobu insolvenčního správce ustanoví insolvenční soud v usnesení o úpadku, proti čemuž je možné odvolání. Insolvenční správce může své ustanovení do funkce odmítnout, jen má-li pro to důležité důvody. Insolvenční správce se ustanovuje ze seznamu insolvenčních správců, který vede Ministerstvo spravedlnosti. Rovněž na schůzi věřitelů, která nejbližší následuje po přezkumném jednání, se mohou věřitelé usnést, že insolvenčním soudem

ustanoveného insolvenčního správce odvolávají z funkce a že ustanovují nového insolvenčního správce. Toto usnesení je přijato, jestliže pro ně hlasovala nejméně polovina všech věřitelů, počítaná podle výše jejich pohledávek.

2.3.2 Činnost insolvenčního správce

Prohlášením konkurzu se insolvenční správce, který byl ustanoven v rozhodnutí o úpadku dlužníka, stává osobou s dispozičním oprávněním. Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí a směřovat svoji činnost k tomu, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře. Je povinen upřednostňovat společný zájem věřitelů před zájmy vlastními. Musí poskytovat nezbytnou součinnost věřitelským orgánům k jejich řádnému výkonu funkce. Jednou za tři měsíce předkládá věřitelskému výboru a insolvenčnímu soudu zprávu o stavu insolvenčního řízení.

V rámci prohlášení konkurzu vznikají insolvenčnímu správci určitá práva a povinnosti, které mu ukládá Insolvenční zákon. Na insolvenčního správce přecházejí tyto oprávnění a úkony:

- právní úkony, které se týkají majetku náležejícího do majetkové podstaty,
- výkon práv a povinností akcionáře ohledně akcií zahrnutých do majetkové podstaty, včetně práva hlasovat na valné hromadě akciové společnosti,
- výkon práv a povinností společníka jiné obchodní společnosti spojených s obchodním podílem dlužníka zahrnutým do majetkové podstaty, včetně práva hlasovat na valné hromadě obchodní společnosti,
- výkon členských práv a povinností člena družstva,
- rozhodování o výrobních, provozních a obchodních záležitostech podniku v majetkové podstatě, včetně úvěrového financování a jiných úkonů potřebných k zajištění financování podniku,
- výkon práv a povinností zaměstnavatele ohledně zaměstnanců dlužníka,
- rozhodování o obchodním tajemství a jiné povinnosti mlčenlivosti,
- plnění povinností podle předpisů o daních, poplatcích a clech, jakož i podle předpisů o sociálním zabezpečení a veřejném zdravotním pojištění,
- vedení účetnictví,
- plnění evidenčních povinností,
- výkon dalších práv a povinností, jestliže se týkají majetkové podstaty. [3]

Insolvenční správce se stává účastníkem všech sporů, které byly zahájeny před prohlášením konkurzu a ve kterých se rozhodne pokračovat, ale také v těch sporech, jež byly vyvolány insolvenčním řízením.

Insolvenční správce je povinen sestavit zprávu o hospodářské situaci dlužníka ke dni prohlášení konkurzu. Podklady k této zprávě jsou seznam přihlášených pohledávek, soupis majetkové podstaty, jinak získané informace. V této zprávě insolvenční správce zejména porovná majetkovou podstatu se závazky dlužníka a sdělí insolvenčnímu soudu možnost využití dlužníkovu podniku. Zprávu je nutné předložit nejpozději sedm dní před konáním první schůze věřitelů, která je svolána po prohlášení konkurzu na majetek dlužníka, zveřejněna v insolvenčním rejstříku a mohli se s ní seznámit všichni přihlášení věřitelé. Schůze věřitelů, jež je svolána po prohlášení konkurzu na majetek dlužníka, projedná zprávu o hospodářské situaci dlužníka a učiní závěry, které slouží insolvenčnímu správci jako doporučení pro jeho další postup v insolvenčním řízení. [3]

Insolvenční správce je oprávněn vypovědět nájemní i podnájemní smlouvu uzavřenou dlužníkem, výpovědní doba nesmí být delší než tři měsíce. Nájemní smlouvu, kterou dlužník uzavřel jako nájemce nebo podnájemce, nesmí druhý účastník smlouvy vypovědět nebo od ní odstoupit pro prodlení dlužníka s placením nájemného nebo jiné úhrady, ke kterému došlo před rozhodnutím o úpadku dlužníka. Ustanovení o nájemních a podnájemních smlouvách platí přiměřeně i pro leasingové smlouvy a smlouvy o koupi najaté věci. [3]

2.3.3 Odměna a náhrada hotových výdajů

Insolvenční správce má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů. Výše odměny se určí z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele. Stane-li se insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, patří mu k odměně a k náhradě hotových výdajů částka odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je insolvenční správce povinen z odměny a z náhrady hotových výdajů odvést místně příslušnému správci daně. Odměna a náhrada hotových výdajů se uspokojuje z majetkové podstaty. Pokud je zpeněžení majetkové podstaty tak malé, že nedosahuje na pokrytí odměny insolvenčního správce, uspokojí se ze zálohy na náklady insolvenčního řízení. Pokud není možné uspokojení z tohoto zdroje, hradí odměnu stát. Insolvenční správce provádí vyúčtování odměny a hotových výdajů v konečné zprávě. Insolvenční soud projedná s věřitelským výborem, zda odměnu insolvenčního správce zvýší, či sníží. Důvodem ke snížení odměny může být porušení povinností insolvenčního správce nebo nenavrnutí částečného rozvrhu, když to stav zpeněžení majetkové podstaty umožňoval. Insolvenční soud může insolvenčnímu správci vyplatit zálohu odměny, a to i opětovně.

2.3.4 Náklady na činnosti insolvenčního správce

Náklady na činnost insolvenčního správce jsou zahrnuty v jeho odměně. Výjimečně může splnění těchto povinností zadat třetím osobám na účet majetkové podstaty, k tomu musí mít souhlas insolvenčního soudu a věřitelského výboru. Náklady na využití právních, ekonomických nebo jiných specialistů v průběhu insolvenčního řízení hradí insolvenční správce ze svého. Je-li jejich využití účelné vzhledem k rozsahu majetkové podstaty a náročnosti insolvenčního řízení a jsou-li náklady na jejich činnost dopředu schváleny věřitelským výborem, může je hradit z prostředků majetkové podstaty. Insolvenční správce musí dbát na to, aby nevznikaly zbytečné pohledávky za podstatou, které by nebylo možné v průběhu konkurzu uhradit z prostředků majetkové podstaty. Pokud insolvenčnímu správci vzniknou pohledávky za majetkovou podstatou a on není schopen prokázat, že při jejich vzniku nemohl poznat, že majetková podstata nebude postačovat na jejich plné uspokojení, vystavuje se možnosti postihu. Věřitelé se mohou přímo na insolvenčním správci domáhat škody, která jim tímto vznikla. [3]

2.4 Věřitelé a uplatňování pohledávek

V konkurzu je problematika uplatnění nároků věřitelů velmi podstatná. Insolvenční zákon se jimi zabývá v § 165 až § 204.

Přihlašují se i pohledávky, které již byly uplatněny u soudu, jakož i pohledávky vykonatelné včetně těch, které jsou vymáhány výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Přihlásit lze i pohledávku nesplatnou nebo pohledávku vázanou na podmínku. Přihláška pohledávky má pro běh lhůty k promlčení nebo pro zánik práva stejné účinky jako žaloba nebo jiné uplatnění práva u soudu, a to ode dne, kdy došla insolvenčnímu soudu. [6]

2.4.1 Náležitosti přihlášky pohledávky

Věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí o úpadku. K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují. [7]

Přihlášky pohledávek a jejich přílohy se podávají dvojmo. Stejnopis přihlášky a její přílohy doručí insolvenční soud insolvenčnímu správci nebo si je insolvenční správce vyzvedne na insolvenčním soudě. Přihláška pohledávky musí obsahovat obecné náležitosti podání, dále musí obsahovat důvod vzniku a výši přihlašované pohledávky.

Přihlásit je třeba nárok vykonatelný i nevykonatelný stejně jako nárok zajištěný některým z institutů. Podáním přihlášky vznikají stejné následky jako uplatnění nároku žalobou, a to ode dne, kdy přihláška došla insolvenčnímu soudu. Přihláška omylem podaná u jiného soudu bude postoupena soudu insolvenčnímu bez jakéhokoli rozhodnutí. Účinky spojené s podáním takové přihlášky nastávají dnem, kdy přihláška dojde insolvenčnímu soudu.

Důvodem vzniku pohledávky se rozumí skutečnosti, na nichž se pohledávka zakládá. Přihláška bude uplatňována na formuláři, jehož obsah je vymezen právním předpisem. Věřitel musí společně s přihláškou pohledávky doložit listiny, na které v přihlášce odkazuje. Bude-li věřitel dokládat vykonatelnost svého nároku, musí tak učinit veřejnou listinou, tzn. kopií rozhodnutí příslušného orgánu opatřenou doložkou právní moci.

Přihlášky pohledávek jsou v elektronické i písemné formě soudního spisu evidovány v oddíle P a jsou číslovány chronologicky (P1, P2, atd.). V oddíle elektronického soudního spisu jsou zveřejněny pouze texty přihlášek pohledávek, ale nejsou zde evidovány listiny připojené k přihlášce. [3]

2.4.2 Pohledávky zajištěného věřitele

Zajištění věřitelé uplatňují své pohledávky přihláškou pohledávky, v níž se musí dovolat svého zajištění, uvést okolnosti, které je osvědčují, a připojit listiny, jež se toho týkají. To platí i tehdy, jde-li o zajištěné věřitele, kteří mohou pohledávku vůči dlužníkovi uspokojit pouze z majetku poskytnutého k zajištění. Zajištěný věřitel pak musí nejen uvést právo na zajištění, ale i označit druh uspokojení ze zajištění, aby bylo patrné, že zajištění je řádně uplatněné. Tito věřitelé se v rozsahu zajištění uspokojují ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jíž byla jejich pohledávka zajištěna. Pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění.[6]

Insolvenční zákon v § 298 stanovuje insolvenčnímu správci povinnost vyplatit zajištěnému věřiteli čistý výtěžek zpeněžení, tzn. po odečtení nákladů spojených se správou a zpeněžením a po odečtení částky připadající na odměnu správce.

2.4.3 Pohledávky za majetkovou podstatou

Problematickou pohledávek za majetkovou podstatou se zabývá § 168 insolvenčního zákona. Insolvenční zákon rozlišuje pohledávky vzniklé po zahájení insolvenčního řízení a po rozhodnutí o úpadku. Pohledávkami za majetkovou podstatou, pokud vznikly po zahájení insolvenčního řízení nebo po vyhlášení moratoria, jsou:

- náhrada hotových výdajů a odměna předběžného správce, to neplatí, byl-li předběžný správce ustanoven insolvenčním správcem,
- náhrada nutných výdajů a odměna likvidátora dlužníka jmenovaného soudem a správce podniku dlužníka za součinnost poskytnutou předběžnému správci nebo insolvenčnímu správci,
- náhrada nutných výdajů a odměna členů a náhradníků věřitelského výboru,
- náhrada zálohy na náklady insolvenčního řízení, jestliže ji v souladu s rozhodnutím insolvenčního soudu zaplatila jiná osoba než dlužník,
- pohledávky věřitelů vzniklé za trvání moratoria ze smluv,
- pohledávky věřitelů z úvěrového financování.

Pohledávky za majetkovou podstatou vzniklé po rozhodnutí o úpadku:

- hotové výdaje a odměna insolvenčního správce,
- náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty dlužníka,
- náhrada nutných výdajů a odměna likvidátora, osoby v postavení obdobném postavení likvidátora a odpovědného zástupce za činnost prováděnou po rozhodnutí o úpadku,
- náhrada hotových výdajů a odměna znalce ustanoveného insolvenčním soudem za účelem ocenění majetkové podstaty,
- daně, poplatky, cla, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění,
- pohledávky věřitelů ze smluv, jejichž splnění osoba s dispozičními oprávněními povolila, jakož i ze smluv, které osoba s dispozičními oprávněními nevypověděla,
- pohledávky věřitelů odpovídající právu na vrácení plnění ze smluv, od nichž bylo odstoupeno nebo které osoba s dispozičními oprávněními vypověděla,
- náhrada hotových výdajů osob, které poskytly insolvenčnímu správci součinnost,
- další pohledávky.

Není-li stanoveno jinak, pohledávky za majetkovou podstatu se uspokojují v plné výši kdykoli pro rozhodnutí o úpadku.

2.4.4 Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou

Ustanovení § 169 insolvenčního zákona vymezuje pohledávky obdobné povahy jako pohledávky za majetkovou podstatou. Zákon je označuje jako pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou. I v tomto případě jde o taxativní výčet, jenž zahrnuje:

- pracovněprávní pohledávky dlužníkových zaměstnanců,
- pohledávky věřitelů na náhradu škody způsobené na zdraví,

- pohledávky státu – úřadu práce za náhradu mzdy vyplacené zaměstnancům a za prostředky odvedené podle zvláštních právních předpisů,
- pohledávky účastníků z penzijního připojištění se státním příspěvkem,
- pohledávky věřitelů na výživném ze zákona,
- náhrada nákladů, které třetí osoby vynaložily na zhodnocení majetkové podstaty, mají-li z toho důvodu proti dlužníkovi pohledávku z bezdůvodného obohacení,
- pohledávky věřitelů vzniklé za trvání moratoria vyhlášeného před zahájením insolvenčního řízení ze smluv podle § 122 odst. 2, bylo-li insolvenční řízení zahájeno ve lhůtě 1 roku od zániku moratoria,
- další pohledávky, o kterých tak stanoví insolvenční zákon.

Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou mohou být hrazeny v plné výši kdykoli po rozhodnutí o úpadku. Dříve než soud vydá toto rozhodnutí nelze přistoupit k jejich uhrazení.

2.4.5 Věřitelé s podřízenými pohledávkami

Až po úplném uhrazení všech pohledávek, kterých se týká insolvenční řízení, s výjimkou pohledávek vyloučených, lze v insolvenčním řízení uhradit podřízené pohledávky a pohledávky společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo družstvu. Jde o pohledávky ze smluv dlužníka uzavřených před zahájením insolvenčního řízení, pokud z nich má být dlužníkem plněno poté, co budou splněny jiné pohledávky, přičemž odkládací podmínkou může být i skutečnost, že proti dlužníkovi bylo zahájeno insolvenční řízení, případně bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka. [6]

2.4.6 Pohledávky vyloučené z uspokojení

Pohledávky, které nemohou být za žádných podmínek v insolvenčním řízení uspokojeny, upravuje § 170 Insolvenčního zákona.

Úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů nemohou být uspokojeny v případě, jestliže vznikly před rozhodnutím o úpadku, pokud přirostly až v době po tomto rozhodnutí. Při řešení úpadku konkurzem, kde bude majetek dlužníka zařazen do majetkové podstaty a zpeněžen jen jedinou smlouvou, se přihlášená pohledávka zvýší o úroky přirostlé po dni, kdy bylo rozhodnuto o řešení úpadku konkurzem. Není-li majetek zpeněžen jedinou smlouvou, k navýšení zjištěné pohledávky o úroky nedojde.

Vyloučeny jsou také mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka, s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků, cla, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na

státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před rozhodnutím o úpadku. [7]

Dalšími pohledávkami vyloučenými z uspokojení jsou: úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku, pohledávky věřitelů z darovacích smluv, smluvní pokuty (pokud právo na jejich uplatnění vzniklo až po rozhodnutí o úpadku) a náklady účastníků řízení vzniklé jim účastí v insolvenčním řízení. [7]

2.4.7 Přezkumné jednání

Přezkoumání přihlášených pohledávek je upraveno v § 190 – 202 insolvenčního zákona. Přezkoumání přihlášených pohledávek se děje na přezkumném jednání nařízeném insolvenčním soudem. Termín prvního přezkumného jednání stanoví insolvenční soud ve výrokové části rozhodnutí o úpadku dlužníka. V případě řešení úpadku dlužníka konkurzem proběhne přezkumné jednání nejpozději do dvou měsíců od uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek. Současně však nesmí proběhnout dříve než sedm dnů od uplynutí této lhůty. Insolvenční soud doručí do vlastních rukou předvolání k přezkumnému jednání zvlášť insolvenčnímu správci a zvlášť dlužníkovi. Předvolání obsahuje i poučení o nezbytnosti jejich účasti na přezkumném jednání.

Insolvenční zákon určuje přezkumné jednání jako jediný okamžik, kdy lze přezkoumat přihlášky pohledávek insolvenčních věřitelů. Umožňuje dlužníkovi a insolvenčnímu správci popírat pohledávky, které jsou uplatněné v insolvenčním řízení přihláškou. Insolvenční správce má povinnost vyrozumět věřitele o popření jejich nároku, pokud se nezúčastnili přezkumného jednání. [3]

Dlužník a insolvenční správce mohou popírat pravost, výši a pořadí všech přihlášených pohledávek. Věřitelé toto právo nemají. Stanovisko, které insolvenční správce zaujal k jednotlivým pohledávkám v seznamu přihlášených pohledávek, může při přezkumném jednání změnit. Pravost pohledávky může být popřena, jestliže pohledávka vůbec nevznikla, zanikla nebo je zcela promlčena. Je-li popřena výše pohledávky, znamená to, že dlužníkův závazek je nižší než přihlášená částka. Ten, kdo popírá výši pohledávky, musí uvést skutečnou výši pohledávky. Popřením pořadí pohledávky je namítáno, že pohledávka má méně výhodné pořadí, než je pořadí uvedené v přihlášce. Osoba, která popírá pořadí, musí současně uvést, v jakém pořadí má být pohledávka uspokojena. [7]

Jestliže byla nevykonatelná pohledávka popřena insolvenčním správcem u přezkumného jednání, má věřitel právo podat ve lhůtě třiceti dnů od termínu přezkumného

jednání žalobu na určení popřené pohledávky. Žaloba je podána proti insolvenčnímu správci. Insolvenční správce, který popřel vykonatelnou pohledávku, podá do 30 dnů od přezkumného jednání u insolvenčního soudu žalobu, kterou své popření uplatní proti věřiteli. [7]

V případě nákladů ve sporu o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení proti insolvenčnímu správci. Správce ponese odpovědnost pouze za náklady, které mu vznikly náhodou, nebo jeho zaviněním, a je povinen je nahradit ostatním účastníkům. [7]

2.5 Majetková podstata

Obecná část je upravena v § 205 – § 230 insolvenčního zákona, v hlavě VI. nazvané Majetková podstata. Obecně platí, že osobou s dispozičním oprávněním je dlužník v době do rozhodnutí o úpadku, ale od prohlášení konkurzu se osobou s dispozičním oprávněním stává insolvenční správce.

2.5.1 Pojem, rozsah a obsah majetkové podstaty

Majetková podstata definovaná § 205 insolvenčního zákona obsahuje vymezení rozsahu do ní náležejícího majetku, a to odlišně pro insolvenční řízení zahájené k návrhu podaném dlužníkem a pro případ podání věřitelského insolvenčního návrhu.

V případě insolvenčního návrhu podaného dlužníkem je majetková podstata tvořena majetkem, který dlužníkovi patřil ke dni zahájení insolvenčního řízení, jakož i majetkem, který dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení. Jestliže insolvenční návrh podá věřitel, nedochází k zablokování dispozice s majetkem, dlužník tedy může se svým majetkem nadále nakládat. Majetkovou podstatu tvoří majetek, který dlužníkovi patřil v době, kdy insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku dlužníka, a majetek, který dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení po vydání těchto rozhodnutí.

Insolvenční zákon umožňuje, aby bylo právo dlužníka k nakládání se svým majetkem zcela nebo zčásti omezeno předběžným opatřením nařízeným insolvenčním soudem. Pokud k vydání takového předběžného opatření dojde, náleží do majetkové podstaty veškerý majetek, který dlužníkovi patřil v době, kdy insolvenční soud toto předběžné opatření nařídil. Insolvenční zákon zahrnuje do majetkové podstaty i podíly dlužníka na majetku, jehož je spoluvlastníkem, a to včetně podílu na společném jmění manželů.

Obsah majetkové podstaty je stanoven v § 206 insolvenčního zákona. Do majetkové podstaty náleží: peněžní prostředky, věci movité a nemovité, podnik, soubor věcí a věci hromadné, vkladní knížky, vkladní listy, akcie, směnky, šeky, obchodní podíly, dlužníkovy

peněžitě i nepeněžitě pohledávky, dlužníková mzda nebo plat nebo jeho pracovní odměna jako člena družstva, příjmy, které dlužníkovi nahrazují odměnu za práci, další práva a jiné majetkové hodnoty, mají-li penězi ocenitelnou hodnotu. Do majetkové podstaty nepatří majetek, jenž nelze postihnout výkonem rozhodnutí či exekucí. [3]

2.5.2 Zjišťování majetkové podstaty

Zjišťování majetkové podstaty je jednou ze základních činností insolvenčního správce, který tuto svoji povinnost začíná vykonávat od svého ustanovení do funkce, tedy od rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku dlužníka. [3]

Zjišťování majetkové podstaty může provádět i předběžný insolvenční správce, zjišťování tedy může proběhnout již po podání insolvenčního návrhu. Insolvenční správce či předběžný správce jsou povinni řídit se pokyny insolvenčního soudu. V případě dlužnického insolvenčního návrhu je seznam majetku součástí tohoto návrhu. Jestliže podá insolvenční návrh věřitel, je podstatné, zda byla insolvenčním soudem uložena dlužníkovi povinnost předložit seznamy majetku. Pokud podává návrh věřitel s vykonatelnou pohledávkou, je seznam majetku dlužníka povinnou přílohou. Zbývá tak část insolvenčních řízení, kdy po podání věřitelského návrhu nebyly dlužníkem seznamy majetku závazků a zaměstnanců předloženy. V tomto případě nemá insolvenční správce seznamy majetku dlužníka k dispozici, což klade zvýšené nároky na činnost správce a důraz na jeho vlastní závěry učiněné ke zjištění majetku dlužníka. [3]

Při zjišťování majetkové podstaty může insolvenční správce po dlužníkovi vyžadovat všestrannou součinnost. Podkladem pro zjišťování majetkové podstaty je pro insolvenčního správce seznam majetku, který dlužník předložil k insolvenčnímu návrhu. Správce ověří dané informace v insolvenčním návrhu, zjistí, zda do majetkové podstaty nepatří i jiné věci, práva, pohledávky a majetkové hodnoty než ty, které dlužník v seznamu majetku uvedl. Veškeré kroky ve zjišťování majetkové podstaty by měly být průběžně sdělovány věřitelskému orgánu. [3]

Dlužník musí umožnit insolvenčnímu správci přístup na všechna místa, kde má umístěn majetek náležející do majetkové podstaty. Pokud se tak nestane, insolvenční správce si může k těmto prostorám zajistit přístup rozhodnutím insolvenčního soudu. Také třetí osoby jsou povinny oznámit insolvenčnímu správci, že mají u sebe dlužníkův majetek patřící do majetkové podstaty. Tyto osoby musí umožnit prohlídku majetku a jeho ocenění. [7]

2.5.3 Soupis majetkové podstaty

Soupis majetkové podstaty (dále jen „soupis“) je listinou, do níž se zapisuje majetek náležející do majetkové podstaty. Jakmile dojde k zapsání do soupisu, může se zapsanými majetkovými hodnotami nakládat jen osoba s dispozičními oprávněními. Soupis provádí a v průběhu konkurzního řízení doplňuje insolvenční správce, a to podle pokynů insolvenčního soudu za součinnosti věřitelského výboru. [7]

Insolvenční správce by měl neprodleně provést soupis tak, že sepiše aktiva, u nichž není nutno k jejich soupisu provádět dodatečná zjištění a tento provedený soupis předložit insolvenčnímu soudu. V průběhu konkurzu podává doplnění soupisu majetkové podstaty. Insolvenční soud zveřejní soupis v insolvenčním rejstříku neprodleně po jeho sestavení. [3]

Soupis majetkové podstaty musí obsahovat:

- přesnou identifikaci majetku zapsaného jako samostatné položky,
- ocenění položek soupisu,
- důvod soupisu,
- den soupisu majetku a případně den jeho vyloučení,
- označení osoby, které sepisovaný majetek náleží či která k němu uplatňuje své právo, pokud nejde o majetek ve vlastnictví dlužníka.

2.5.4 Vyloučení a vynětí z majetkové podstaty

Majetek může být ze soupisu vyloučen, a to z důvodu, že k němu má jiná osoba vlastnické právo, či z jiného důvodu. Tyto osoby mohou podat žalobou u insolvenčního soudu a domáhat se rozhodnutí, aby tento majetek byl vyloučen z majetkové podstaty.

Tato žaloba musí být podána ve lhůtě třiceti dnů ode dne, kdy je vyzvané osobě doručeno vyrozumění o soupisu majetku, k němuž uplatňuje právo. Na žádost vydá insolvenční správce osobě osvědčení, jež musí obsahovat uvedení důvodu, pro který správce tento majetek sepsal. Vyrozumění o soupisu majetku je povinen zaslat insolvenční správce, a to formou dopisu adresovaného do vlastních rukou. Uplynutím lhůty k podání žaloby dochází k zániku oprávnění osoby domáhat se vyloučení majetku z majetkové podstaty. [3]

Od počátku běhu lhůty k podání vylučovací žaloby jejího skončení a po dobu řízení o podané žalobě až do jeho pravomocného skončení nesmí insolvenční správce zpeněžit majetek, který je předmětem žaloby, ani s ním jinak nakládat, ledaže tím odvrací hrozící újmu tomuto majetku nebo jestliže tak po podání žaloby činí se souhlasem žalobce. [7]

Uplatnění vynětí majetku dlužníkem ze soupisu provede dlužník podáním písemného návrhu insolvenčnímu správci. V žádosti uvede, proč ji podává, tedy skutečnosti, ze kterých vyplývá, že tento majetek neměl být sepsán. Na podnět insolvenčního správce se k žádosti vyjádří věřitelský výbor a také insolvenční soud, který o dané věci rozhodne. [3]

K vyloučení majetku ze soupisu dochází vždy rozhodnutím insolvenčního soudu, zatímco k vynětí ze soupisu dochází úkonem provedeným insolvenčním správcem.

2.6 Zpeněžení majetkové podstaty v konkurzu

Insolvenční zákon v § 283 a následujících upravuje podmínky, za nichž dochází k získání výtěžku určeného v konkurzním řízení k rozdělení mezi insolvenční věřitele, a to zpeněžením majetkové podstaty.

V rámci konkurzu musí být majetek převeden na peněžní podobu. Nelze tedy uhradit pohledávky věřitelů tak, že by insolvenční správce mezi ně dlužníkův majetek fyzicky rozdělil. Ke zpeněžování majetku dochází v době po rozhodnutí o úpadku a po prohlášení konkurzu, ale až po konání první schůze věřitelů. Ve výjimečných případech by mohl soud rozhodnout, že je možno majetek podstaty zpeněžit dříve. Zpeněžením majetkové podstaty se rozumí převedení majetku na peníze, ale též využití bankovních účtů dlužníka a jeho peněžní hotovosti. Insolvenční správce může kdykoliv v insolvenčním řízení vyjmout z majetkové podstaty neprodejné věci a nedobytné pohledávky, pokud k tomu udělí předchozí souhlas věřitelský výbor a insolvenční soud. Podkladem pro zpeněžení majetkové podstaty je soupis, který opravňuje insolvenčního správce majetek zpeněžit. [2]

2.6.1 Způsoby zpeněžení majetkové podstaty

O volbě konkrétního způsobu zpeněžení rozhoduje insolvenční správce se souhlasem věřitelského výboru. Tím, že věřitelský výbor ovlivňuje zpeněžení majetkové podstaty, odpovídá svým způsobem i za výtěžnost převedení majetku na peněžní formu. Pro své rozhodnutí by věřitelé měli mít dostatek informací, a proto insolvenční zákon zavazuje insolvenčního správce předložit insolvenčnímu soudu zprávu o hospodářské situaci dlužníka nejpozději 7 dní před konáním první schůze věřitelů, která bude svolána po prohlášení konkurzu. U insolvenčního soudu mají věřitelé právo do této zprávy nahlížet a mohou z ní také zjistit, jaký je stav majetkové podstaty a závazků dlužníka. [2]

Majetkovou podstatu lze zpeněžit veřejnou dražbou, prodejem movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí a prodejem majetku mimo dražbu.

- **Veřejnou dražbou**

Vlastní dražbu provede osoba, která organizuje dražbu a má k tomu příslušné živnostenské oprávnění (dražebník). Schválení smlouvy o provedení dražby věřitelským výborem je zákonným předpokladem nabytí účinnosti smlouvy. Souhlas insolvenčního soudu se v tomto případě nevyžaduje, neboť jde o poměrně transparentní postup zpeněžení, a tak je zachován pouze vliv věřitelů. Veřejná dražba zůstává i nadále nejtransparentnějším způsobem zpeněžení majetku v rámci insolvenčního řízení, u kterého je možné předpokládat také nejvyšší příjem do majetkové podstaty. Ale zároveň se jedná o proces, který je nejnákladnější a mnohdy také velmi zdoluhavý. Tento způsob se nevyplatí používat na zpeněžení majetku nižší hodnoty a u majetku, který je obtížně zpeněžitelný. [7]

- **Prodejem movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí**

K soudnímu prodeji movitých věcí a nemovitostí přistoupí insolvenční správce zejména tehdy, když nebude chtít zatěžovat majetkovou podstatu dalšími výdaji a nebude stát v popředí rychlost realizace zpeněžení. Návrh na zpeněžení podává insolvenční správce. Příslušným k nařízení prodeje není insolvenční soud, ale ten okresní soud, který je obecným soudem dlužníka.

- **Prodejem majetku mimo dražbu**

Pro majetek nižší hodnoty a pro majetek obtížně zpeněžitelný zůstane i nadále nejběžnější formou zpeněžení prodej mimo dražbu. Tento způsob je mnohem méně transparentní než zpeněžení majetku dlužníka ve veřejné dražbě a může vytvářet pochybnosti o jeho maximálním výnosu pro majetkovou podstatu. Insolvenční zákon pro tuto formu zpeněžení stanovuje mnohem přísnější pravidla. Prodej mimo dražbu může insolvenční správce opět uskutečnit pouze se souhlasem insolvenčního soudu a věřitelského výboru. Insolvenční zákon vyžaduje, aby insolvenční správce získal souhlas insolvenčního soudu a věřitelského orgánu také se smlouvou o prodeji, kterou uzavírá s konkrétním kupcem majetku, tedy aby získal souhlas věřitelského orgánu a insolvenčního soudu také s konkrétní kupní cenou, za kterou je majetek dlužníka zpeněžen. Dokud nebude tento souhlas věřitelským orgánem a insolvenčním soudem udělen, nenabývá smlouva o prodeji mimo dražbu účinnosti. [2]

2.6.2 Zpeněžení majetku zajištěných věřitelů

Výrazným dopadem úpravy insolvenčního zákona zohledňující práva zajištěných věřitelů je, že pokud dochází ke zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, která slouží k zajištění pohledávky, je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími ke zpeněžení. Pokyny zajištěného věřitele může insolvenční správce odmítnout pouze výjimečně, a to tehdy, pokud podle jeho názoru existuje vhodnější způsob zpeněžení majetkové podstaty. Zajištěný věřitel může insolvenčnímu správci dát konkrétní pokyny, za jakých podmínek by měla být uzavřena např. kupní smlouva, komu se má věc prodat, jakým způsobem by měla být stanovena kupní cena. [2]

Oprávnění zajištěného věřitele dávat pokyny insolvenčnímu správci vyplývá i z § 298 odst. 3 Insolvenčního zákona, podle kterého lze náklady spojené se zpeněžením odečíst nejvýše v rozsahu 5 % výtěžku zpeněžení a náklady spojené se správou nejvýše v rozsahu 4 % výtěžku zpeněžení. Se souhlasem zajištěného věřitele by bylo možno odečíst náklady i ve větším rozsahu. Z těchto ustanovení je tak patrná snaha umožnit zajištěným věřitelům co možná největší kontrolu nad zpeněžováním předmětu zajištění. [2]

2.6.3 Účinky zpeněžení majetkové podstaty

Účinkem zpeněžení majetkové podstaty je zánik účinků nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, a to v rozsahu, v němž se týká zpeněženého majetku. Zpeněžením zanikají věcná břemena, která zatěžují zpeněžovaný majetek a která jsou podle insolvenčního zákona v insolvenčním řízení neúčinná. Zpeněžením majetku dlužníka, který sloužil k zajištění pohledávek věřitelů dlužníka, dochází k zániku zajišťovacích institutů váznoucích na tomto majetku.

Výtěžek zpeněžení se použije ke krytí pohledávek za majetkovou podstatou, pohledávek naroven jím postavených a nákladů souvisejících se správou majetkové podstaty. Na uspokojení zajištěných věřitelů se použije výtěžek zpeněžení z věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla zajištěna. Zajištění věřitelé se uspokojí podle pořadí, v jakém vznikl právní důvod zajištění, z té části výtěžku, který na ně připadá, nedohodnou-li se písemně jinak.

Insolvenční správce podává insolvenčnímu soudu a věřitelskému výboru dílčí zprávy o průběhu zpeněžení majetkové podstaty a o nakládání s výtěžkem tohoto zpeněžení. Tyto zprávy podává z vlastního podnětu nebo na základě rozhodnutí insolvenčního soudu. [7]

2.7 Konečná zpráva a rozvrh

Ukončení insolvenčního řízení spočívá ve dvou na sebe navazujících krocích. V prvním z kroků je projednání konečné zprávy insolvenčního správce, druhým krokem je vydání řádného rozvrhového usnesení. V případě, že není v majetkové podstatě dostatek finančních prostředků na uspokojení pohledávek, insolvenční správce rozvrhové usnesení nevyhotovuje a po nabytí právní moci usnesení insolvenčního soudu, kterým schválí konečnou zprávu, navrhne, aby byl konkurz zrušen. Dlužníkův majetek tedy nepostačuje ani na úhradu všech pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek naroveň jim postavených.

2.7.1 Obsah konečné zprávy

Konečná zpráva má být předložena insolvenčním správcem insolvenčnímu soudu poté, co dojde ke zpeněžení veškerého majetku dlužníka zapsaného v majetkové podstatě. Předložení konečné zprávy nebrání, jestliže dosud nejsou ukončeny incidenční spory, pokud jejich výsledek nemůže podstatně ovlivnit závěr konečné zprávy. Dále pokud se nepodařilo zpeněžit veškerý majetek náležející do majetkové podstaty, pokud dosud nezpeněžený majetek může být z majetkové podstaty vyňat. Konečná zpráva charakterizuje činnost insolvenčního správce v průběhu insolvenčního řízení s vyčíslením jeho finančních výsledků.

Konečná zpráva musí obsahovat:

- přehled pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených, které insolvenční správce uspokojil a které ještě zbývá uspokojit,
- přehled výdajů vynaložených v souvislosti se správou majetkové podstaty se zdůvodněním výdajů, které nejsou obvyklé,
- přehled zpeněžení majetkové podstaty s výsledkem, jehož bylo dosaženo,
- uvedení majetku, který nebyl zpeněžen, s odůvodněním, proč k tomu došlo,
- výsledky částečného rozvrhu, pokud k němu došlo,
- přehled plnění zajištěným věřitelům s promítnutím do rozvrhu,
- přehled jednání a právních úkonů, významných pro průběh insolvenčního řízení.

Konečná zpráva musí jako závěrečný výsledek obsahovat vyčíslení částky, která má být rozdělena mezi věřitele. Tito věřitelé musí být v konečné zprávě výslovně uvedeni a konečná zpráva musí obsahovat údaj o výši podílů každého z označených věřitelů na rozdělované částce, výše podílů je vhodné stanovit v procentech. Ke dni sestavení konečné zprávy sestaví insolvenční správce účetní závěrku.

2.7.2 Odměna a výdaje insolvenčního správce

Součástí konečné zprávy je vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce, předběžného správce a dalších správců podílejících se na správě majetkové podstaty. Výpočet odměny insolvenčního správce se řídí vyhláškou č. 313/2007.

V konkurzu náleží insolvenčnímu správci výše odměny, která se určí z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele. Kromě odměny má insolvenční správce nárok na náhradu výdajů, které musí vynaložit v souvislosti s insolvenčním řízením. Takovými výdaji jsou např. cestovné, kopírování a poštovné. V případě, že insolvenční řízení trvá několik let, je insolvenční správce oprávněn podat návrh insolvenčnímu soudu na čerpání zálohy na jeho odměnu. Insolvenční soud určí výši zálohy a tuto zálohu pak vyúčtuje na konci insolvenčního řízení.

V případě konkurzu je odměna insolvenčního správce tvořena jako součet odměny určené z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele a odměny určené z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele. Odměna určená z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele činí 2 % z částky určené k vydání zajištěnému věřiteli. Odměna určená z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele je stanovena degresivním způsobem a pohybuje se od 15 % do 0,5 %. Výtěžkem zpeněžení určeným k rozdělení mezi nezajištěné věřitele se rozumí výtěžek určený k rozdělení mezi nezajištěné věřitele zahrnuté do rozvrhu a výtěžek určený k uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů postavených na roveň pohledávkám za podstatou.

Minimální odměna insolvenčního správce činí 45 000 Kč.

2.7.3 Projednání konečné zprávy

K přezkoumání konečné zprávy insolvenční soud svolá slyšení v případě, že insolvenční správce v konečné zprávě uvedl chybné, či nejasné údaje. Slyšení probíhá pouze v přítomnosti insolvenčního soudu a insolvenčního správce a jeho cílem je zjištěné chyby a nejasnosti odstranit. Výslednou podobu konečné zprávy insolvenční soud zveřejňuje vyhláškou v insolvenčním rejstříku. Tímto je konečná zpráva doručena všem účastníkům insolvenčního řízení.

Součástí zveřejnění konečné zprávy je rovněž výzva k podání případných námitek do konečné zprávy. Účastníci řízení mohou podat námitky proti konečné zprávě ve lhůtě 15 dnů ode dne jejího zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Námitky se podávají u insolvenčního

soudu, a to ve dvou vyhotoveních. Jedno vyhotovení se doručuje insolvenčnímu správci k vyjádření. [3]

K projednání konečné zprávy nařídí insolvenční soud jednání, kde je nezbytná účast insolvenčního správce. Vhodná je také účast věřitelů, kteří podali námitky, protože projednání námitek je prvním bodem jednání o konečné zprávě. Na základě projednání námitek insolvenční soud:

- konečnou zprávu a vyúčtování schválí, nejsou-li námitky vůči nim důvodné,
- nařídí doplnění nebo změnu konečné zprávy nebo vyúčtování, jestliže shledá, že některé z námitek proti nim jsou důvodné, avšak nemění její základní obsah,
- odmítne přijmout konečnou zprávu, shledá-li, že námitky proti ní vznesené důvodně zpochybňují zprávu jako celek, v tomto případě uloží insolvenčnímu správci, aby předložil novou konečnou zprávu v určené lhůtě. [7]

2.7.4 Uspokojení pohledávek před rozvrhem

Před rozvrhem se uspokojí dosud nezaplacené pohledávky, které se uspokojují kdykoli v průběhu konkurzního řízení. Uspokojují se pohledávky za majetkovou podstatou, pohledávky, jim na roveň postavené a zajištěné pohledávky přihlášených věřitelů v rozsahu, který jim náleží ze zpeněžení majetku sloužícího k zajištění. V případě, že dosažený výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty nepostačuje k uspokojení všech pohledávek výše uvedených, **jsou pohledávky uspokojovány v následujícím pořadí:**

- odměna a hotové výdaje insolvenčního správce,
- pohledávky věřitelů vzniklé za doby trvání moratoria, které bylo vyhlášeno jak před, tak i po zahájení insolvenčního řízení, jež bezprostředně souvisejí se zachováním chodu podniku,
- pohledávky z úvěrového financování,
- náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty,
- pohledávky věřitelů na výživném ze zákona,
- ostatní pohledávky v poměrném uspokojení. [7]

Insolvenční správce je před rozvrhem povinen vyčlenit částku na předpokládané výlohy spojené s ukončením řízení.

2.7.5 Rozvrhové usnesení

Po vyplacení pohledávek za majetkovou podstatou, pohledávek jim postavených na roveň a zajištěných pohledávek předkládá insolvenční správce insolvenčnímu soudu návrh na rozvrhové usnesení.

Rozvrhové usnesení musí obsahovat údaj, kolik má být vyplaceno na každou pohledávku uvedenou v upraveném seznamu přihlášených pohledávek. Všichni věřitelé zahrnutí do rozvrhu se uspokojují poměrně podle výše jejich pohledávky tak, jak byla zjištěna. Po přezkoumání věcné správnosti tohoto návrhu insolvenčním soudem je vydáno rozvrhové usnesení, které musí obsahovat konkrétní částky vyplácených věřitelů. Výtěžek rozvrhového usnesení insolvenční správce proplácí zpravidla bankovním převodem na účet věřitele, poštovní poukázkou nebo ve svém sídle. Po splnění rozvrhového usnesení insolvenční správce podá insolvenčnímu soudu zprávu.

Insolvenční zákon připouští, že k vydání rozvrhového usnesení může insolvenční soud přistoupit, pokud u některé z pohledávek z upraveného seznamu přihlášených pohledávek nejsou dosud splněny podmínky pro její výplatu nebo jde-li o pohledávku spornou. Jde zejména o pohledávky, kterých se týká odvolání proti konečné zprávě a u kterých nebyl dosud skončen incidenční spor.

2.8 Zrušení konkurzu

2.8.1 Důvody pro zrušení konkurzu

Zrušení konkurzu je poslední fází insolvenčního řízení, ve kterém byl řešen dlužníkův úpadek. Ke zrušení konkurzu může dojít kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení, a to nejen po vydání a realizování rozvrhového usnesení. O důvodech zrušení konkurzu pojednává § 308 Insolvenčního zákona. Insolvenční soud rozhodne i bez návrhu o zrušení konkurzu:

- zjistí-li, že nebyl ani dodatečně osvědčen dlužníkův úpadek, to neplatí, došlo-li již ke zpeněžení podstatné části majetkové podstaty,
- zjistí-li, že zde není žádný přihlášený věřitel a všechny pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň jsou uspokojeny,
- po obdržení zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení,
- zjistí-li, že pro uspokojení věřitelů je majetek dlužníka zcela nepostačující, přitom se nepřihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty,
- zrušení konkurzu na návrh dlužníka nebo v důsledku úmrtí dlužníka.

2.8.2 Činnost insolvenčního správce po zrušení konkurzu

Zrušením konkurzu zanikají veškeré účinky spojené s prohlášením konkurzu s výjimkou účinků, u nichž je možné jejich navrácení do stavu před prohlášením konkurzu, přičemž platnost a účinnost právních úkonů, které byly provedeny během konkurzu, není dotčena. Po zrušení konkurzu jednají za dlužníka – právnickou osobu jeho statutární orgány. Pokud byl konkurz zrušen z důvodu, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů nepostačující, je rozhodnutí o zrušení konkurzu podkladem pro výmaz právnické osoby z obchodního rejstříku. Upravený seznam pohledávek je po zrušení konkurzu exekucním titulem pro podání návrhu na výkon rozhodnutí či exekuci pro zjištěnou neuspokojenou pohledávku, kterou dlužník nepopřel co do její pravosti nebo výše. Právo podat návrh na výkon rozhodnutí či exekuci se u tohoto exekucního titulu promlčí za 10 let od právní moci zrušení konkurzu. [2]

Insolvenční zákon stanovuje, že funkce insolvenčního správce nekončí zrušením konkurzu, i když již nemá dispoziční právo nakládat se zbytkem majetkové podstaty. Insolvenční správce je povinen s účinností ke dni zrušení konkurzu:

- uzavřít účetní knihy a sestavit účetní závěrku,
- splnit povinnosti uložené daňovými předpisy,
- předat dlužníkovi potřebné účetní záznamy a zbývající majetek,
- zajistit evidenční, archivační, popř. jiné činnosti související se zrušením konkurzu,
- zpracovat a podat daňové přiznání nebo hlášení, popř. vyúčtování za uplynulou část zdaňovacího období, za kterou dosud nebylo podáno.

Poté co insolvenční správce splní uvedené povinnosti, zprostí ho soud usnesením jeho funkce a rozhodne o jeho případných výdajích, které mu vznikly v souvislosti se zrušením konkurzu, jež se uhradí z částky vyčleněné z výtěžku zpeněžení na předpokládané výlohy spojené s ukončením řízení. [2]

3 Účetní a daňové aspekty konkurzního řízení

3.1 Účetní aspekty konkurzního řízení

Prohlášením konkurzu na majetek dlužníka se insolvenční správce stává osobou s dispozičním oprávněním a přechází na něj dle § 246 Insolvenčního zákona oprávnění nakládat s majetkovou podstatou. Nakládáním s majetkovou podstatou se dle tohoto ustanovení rozumí též vedení účetnictví, plnění evidenčních povinností a plnění povinností podle předpisů o daních, poplatcích a clech, ale i plnění podle předpisů o sociálním zabezpečení a veřejném zdravotním pojištění. Insolvenční správce má povinnost v průběhu konkurzního řízení sestavovat řádné účetní závěrky.

Účetnictví je v konkurzním řízení velmi důležité, ukazuje vývoj a průběh účetní jednotky v ekonomice, podnikání, daních a jiných činnostech. Insolvenční správce se podle účetnictví dlužníka orientuje při sestavování majetkové podstaty, při odsouhlasování přihlášek věřitelů při přezkumném jednání a následně musí navázat na dlužníkové účetnictví při vedení účetnictví v konkurzu. Účetnictví musí být podkladem pro správná rozhodnutí insolvenčního správce ve spolupráci s věřitelským výborem a podrobným podkladem pro sestavení dílčích zpráv a konečné zprávy v souladu s insolvenčním zákonem.

3.1.1 Vedení účetnictví

Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., v platném znění nařizuje účetním jednotkám okamžik, od kdy do kdy musí vést účetnictví, ve vazbě na:

- vznik a zánik účetní jednotky,
- zahájení a ukončení činnosti,
- skutečnost, kdy se staly účetní jednotkou nebo kdy přestaly být účetní jednotkou,
- skutečnost, kdy se rozhodly vést účetnictví nebo kdy se rozhodly vedení účetnictví ukončit.

V § 17 zákona o účetnictví stanoví okamžiky otevírání a uzavírání účetních knih speciálně i pro povinnosti související s insolvenčním řízením.

Účetní jednotky otevírají účetní knihy:

- ke dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku,
- ke dni, ke kterému nastanou účinky rozhodnutí soudu o přeměně reorganizace v konkurz,
- ke dni následujícímu po dni, kterým nastanou účinky zrušení konkurzu.

Účetní jednotky uzavírají účetní knihy:

- ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku,
- ke dni předcházejícímu dni, ke kterému nastanou účinky rozhodnutí soudu o přeměně reorganizace v konkurz,
- ke dni, kterým nastanou účinky zrušení konkurzu.

3.1.2 Účetní závěrky v konkurzním řízení

Dle zákona o účetnictví je účetní závěrka oficiálním výstupem podnikatelského subjektu, která podává informace o stavu majetku, závazků, vlastního kapitálu k rozvahovému dni za vymezený časový interval. Účetní závěrka je tvořena rozvahou, výkazem zisku a ztráty a přílohou. Účetní závěrka může zahrnovat i přehled o peněžních tocích nebo přehled o změnách vlastního kapitálu. Vybrané účetní jednotky sestavují přehled o peněžních tocích a o změnách vlastního kapitálu vždy. Sestavení účetních závěrek v průběhu insolvenčního řízení viz **Příloha č. 1**.

- **Řádná účetní závěrka**

Řádná účetní závěrka se sestavuje po vstupu do konkurzu, ale i v průběhu konkurzního řízení periodicky, pravidelně dokud není konkurz dokončen. Podmínkou sestavení řádné účetní závěrky je provedení inventarizace a uzavření účetních knih.

- **Mimořádná účetní závěrka**

Mimořádná účetní závěrka má stejný obsah i rozsah jako řádná účetní závěrka. Je také nutné provést inventarizaci, uzavřít účetní knihy k datu, které není řádným rozvahovým dnem (to je posledním dnem řádného účetního období). [1]

Povinnost sestavení mimořádné účetní závěrky v insolvenčním řízení nastává ke dni, který předchází dni, jímž nastanou účinky rozhodnutí o úpadku. Sestavení této mimořádné účetní závěrky a uzavření účtů zajišťuje dlužník a nese za tyto úkony odpovědnost. Uzavření účetních knih musí předcházet inventarizace, při které se ověří existence veškerého majetku a závazků, vyčíslí se a zaúčtují inventarizační rozdíly a také se posoudí ocenění majetku. V případě sestavování mimořádné účetní závěrky ke dni, který předchází dni rozhodnutí o úpadku, je předpoklad, že další trvání účetní jednotky je ohroženo. Účetní jednotka musí vzít tuto skutečnost v potaz a dle toho účtovat. Ke dni uzavírání účetních knih by měla zaúčtovat snížení hodnoty majetku pomocí opravných položek, zaúčtovat časové rozlišení a dohadné položky, přepočítat majetek a závazky (které jsou vedeny v cizí měně) denním kurzem ČNB.

Dále zjistí reálné hodnoty majetku a závazků, u kterých jí to ukládá zákon, zaúčtuje účetní odpisy dle odpisového plánu. Mimořádná účetní závěrka by v příloze měla obsahovat podrobné komentáře k významným položkám rozvahy a výkazu zisků a ztráty, ale taky termíny splatnosti pohledávek a závazků. Účetní knihy se otevrou ke dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku.

Další povinnost sestavení mimořádné účetní závěrky je ke dni předcházejícímu dni, ke kterému nastanou účinky rozhodnutí soudu o přeměně reorganizace v konkurz. K tomuto dni je dlužník povinen uzavřít účetní knihy a sestavit mimořádnou účetní závěrku. Ke dni, k němuž nastanou účinky přeměny reorganizace v konkurz, přebírá účetnictví insolvenční správce. Účetní knihy otevře insolvenční správce ke dni, ke kterému nastanou účinky rozhodnutí soudu o přeměně reorganizace v konkurz.

Ke dni, kterým nastanou účinky zrušení konkurzu, stanoví insolvenční zákon v § 313 odst. 2, že insolvenční správce je povinen ke dni zrušení konkurzu uzavřít účetní knihy, sestavit účetní závěrku, splnit povinnosti uložené daňovými předpisy a předat dlužníkovi potřebné záznamy – z tohoto ustanovení plyne, že sestaví mimořádnou účetní závěrku.

Ke dni, kdy insolvenční správce sestaví konečnou zprávu, insolvenční zákon nestanovuje, že se jedná o mimořádnou závěrku, ale z daného kontextu to vyplývá.

▪ **Mezitímní účetní závěrka**

Dle zákona o účetnictví se mezitímní účetní závěrka sestavuje v případech, kdy to vyžadují zvláštní právní předpisy, což je i případ insolvenčního zákona. Obsah a rozsah mezitímní účetní závěrky by měl být shodný s řádnou či mimořádnou účetní závěrkou. V případě sestavování mezitímní účetní závěrky se neuzavírají účetní knihy a inventarizace se provádí jen pro účely oceňování ve vazbě na zásadu opatrnosti.

Insolvenční zákon vymezuje povinnost sestavit mezitímní účetní závěrku ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky prohlášení konkurzu. Jestliže insolvenční soud spojí s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o prohlášení konkurzu, pak se sestavuje ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku, mimořádná účetní závěrka. Nedojde-li ke spojení rozhodnutí o úpadku se stanovením způsobu řešení úpadku, pak rozhodne insolvenční soud o způsobu řešení úpadku konkurzem samostatným rozhodnutím vydaným většinou do 3 měsíců po rozhodnutí o úpadku. Budou tedy sestaveny dvě účetní závěrky, a to ke dni předcházejícímu dni rozhodnutí o úpadku mimořádná účetní závěrka a ke dni předcházejícímu dni rozhodnutí o způsobu řešení úpadku konkurzem

mezitímní účetní závěrka. Při uzavírání účetních knih se posoudí opodstatněnost účtů časového rozlišení, dohadných položek a rezerv v konkurzu.

3.1.2.1 Audit

Zákon o účetnictví a jiné právní předpisy stanoví, které účetní jednotky mají povinnost mít ověřenou účetní závěrku auditorem. Audit účetní závěrky v rámci konkurzního řízení patří do působnosti věřitelského výboru. Auditované účetní jednotky nejsou povinny mít ověřenou účetní závěrku auditorem, jestliže tak nerozhodne věřitelský výbor, a to sestavenou v průběhu konkurzu po dobu nepřetržitě jdoucích 36 kalendářních měsíců, počínaje prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni, kterým nastaly účinky prohlášení konkurzu. Pokud uplyne lhůta 36 měsíců, měla by být účetní závěrka auditorem ověřena. Ale podstatné je, jak vysoká cena auditu bude, protože insolvenční správce musí jednat hospodárně, ke schválení auditu musí dát souhlas věřitelský výbor.

Účetní závěrka nemusí být ověřena auditorem, došlo-li ke zrušení konkurzu z důvodu nepostačujícího majetku pro uspokojení věřitelů, nebo pokud tak stanoví zvláštní předpis.

3.1.2.2 Zveřejňování účetní závěrky

V konkurzním řízení platí povinnost zveřejňování účetní závěrky v obchodním rejstříku, a to jak řádné, mimořádné, ale i mezitímní. Novela obchodního zákoníku provedená zákonem č. 296/2007 Sb. rozhodla, že obchodní rejstřík obsahuje také:

- zahájení insolvenčního řízení, omezení práva dlužníka nakládat s majetkovou podstatou na základě rozhodnutí insolvenčního soudu, prohlášení konkurzu, jméno a bydliště nebo firmu a sídlo insolvenčního správce,
- rozhodnutí o jmenování insolvenčního správce,
- rozhodnutí soudu vydaná podle insolvenčního zákona.

3.1.3 Účetnictví v průběhu konkurzu

Postupy účtování v insolvenčním řízení jsou jen z části obsaženy v českém účetním standardu, jinak je třeba je odvodit z všeobecných účetních standardů, účetních principů a metod.

Účtování v konkurzu upravuje Český účetní standard pro podnikatele č. 201 – Některé postupy v účetnictví při vyrovnání, nuceném vyrovnání, konkurzu a likvidaci. Ale poukazuje jen na velmi zúženou problematiku konkurzního řízení. Dle ČÚS je předmětem účetnictví v konkurzu celé obchodní jmění účetní jednotky. Účetní jmění jednotky zahrnuje majetek,

který je vyloučen z konkurzní podstaty, majetek, který konkurzem nemůže být postižen, a závazky, které se konkurzu neúčastní a nebo se k nim v konkurzu nepřihlíží. V případě, že účetní jednotka zjistí, že existuje majetek, který není zachycen v zahajovací rozvaze, má povinnost po jeho zjištění a ocenění ho zaúčtovat na příslušný majetkový účet (strana MD) a na stranu D příslušného účtu mimořádných výnosů. Podobně se postupuje při navrácení majetku do vlastnictví účetní jednotky v konkurzu prostřednictvím uplatnění právních nástrojů. Uniklý majetek lze získat úspěšným odporováním právním úkonům účetní jednotky před konkurzem, prokázáním neplatnosti jeho úkonů.

Pokud insolvenční správce dojde k tomu, že majetek, který je zahrnutý do konkurzní podstaty a zaúčtovaný v účetnictví, nepatří účetní jednotce, je povinen ho předat třetí osobě (která je oficiálním vlastníkem majetku). Ke dni jeho převzetí účetní jednotka zaúčtuje na stranu MD příslušného majetkového účtu a na stranu D příslušného účtu závazku vůči vlastníkovvi v dané výši. Dojde-li ke zpeněžení tohoto majetku, rozdíl mezi peněžitým příjmem a závazkem se zúčtuje na stranu D účtu mimořádných výnosů.

3.1.4 Zjišťování a soupis majetkové podstaty

Důležitou částí konkurzního řízení je zjišťování majetkové podstaty. V této fázi má insolvenční správce nelehký úkol. Musí zajistit majetek dlužníka a zapsat ho do majetkové podstaty. Insolvenční správce nejprve vychází z účetnictví. Ale ne ve všech případech je účetnictví natolik průkazné, aby mělo úplnou vypovídající schopnost. Uvedené skutečnosti v účetnictví musí insolvenční správce prověřit a porovnat se skutečností. Aby insolvenční správce zjistil skutečnost o majetku podnikatelského subjektu, požádá o poskytnutí součinnosti veřejné instituce. V případě zjištění staveb a pozemků požádá o součinnost Český úřad zeměměřický a katastrální, který insolvenčního správce bude informovat výpisem z katastru nemovitostí. Dále zašle žádost o součinnost na Centrální registr vozidel, který je veden u Ministerstva vnitra České republiky, ten zašle insolvenčnímu správci výpis z registru vozidel, kde je uvedeno, zda podnikatelský subjekt vlastní, či nevlastní vozidlo. Pro zjištění vlastnictví cenných papírů požádá insolvenční správce o součinnost Centrální depozitář cenných papírů. Pro stanovení výše finančních prostředků na běžných účtech požádá o součinnost bankovní instituce. V praxi se většinou prověřují největší bankovní instituce v České republice (Komerční banka a.s., Česká spořitelna a.s., Raiffeisenbank a.s., Československá obchodní banka a.s.).

Obsah majetkové podstaty je stanoven v § 206 insolvenčního zákona (viz kapitola 2.5.1). Dle § 208 insolvenčního zákona do majetkové podstaty nepatří majetek, se kterým lze

naložit pouze způsobem, k němuž byl určen, zejména účelové dotace a návratné výpomoci ze státního rozpočtu. Tento majetek může být součástí aktiv. Je nutné rozlišit typ účetní jednotky. Pokud se jedná o podnikatelský subjekt, dotace se odečítá od pořizovací ceny dlouhodobého majetku, jde-li o neziskovou organizaci, dotace neovlivní pořizovací cenu majetku.

V soupisu majetkové podstaty musí být uvedeno ocenění položek majetku. Insolvenční správce vychází při oceňování majetku z údajů uvedených v účetnictví dlužníka. Je-li vedena evidence, vychází z ocenění podle zákona o daních z příjmů a z dalších dostupných informací. Ocenění musí být v souladu se zvláštními právními předpisy o oceňování majetku (Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku v platném znění a Vyhláška č. 3/2008 Sb.). Ocenění se nepromítá do účetnictví. Při ocenění položek soupisu majetkové podstaty se požaduje ocenění majetku obvyklou cenou. Věřitelský výbor může požadovat ocenění položek soupisu majetku znalcem. Ocenění obtížně ocenitelného majetku může insolvenční správce zadat znalci i bez žádosti věřitelského výboru.

3.2 Daňové aspekty konkurzního řízení

Daňové povinnosti insolvenčního správce se řídí Daňovým řádem, který nabyl účinnosti 1. ledna 2011 a příslušnými zákony, které se vztahují k jednotlivým daním. Daňový řád v § 243 stanovuje, že po zahájení insolvenčního řízení, následně po rozhodnutí o prohlášení konkurzu, lze daňové řízení zahájit a v celém daňovém řízení pokračovat. Výjimkou je daňová exekuce, kterou lze nařídit, ale nelze ji v průběhu konkurzu provést.

3.2.1 Daňová tvrzení v průběhu insolvenčního řízení

Podávání daňových tvrzení (dle zákona o správě daní a poplatků, který je již neúčinný, se jednalo o daňová přiznání) v průběhu insolvenčního řízení upravuje zákon č. 280/2009 Sb. – daňový řád, který nabyl účinnosti 1. ledna 2011. Daňový řád této problematice věnuje kapitolu s názvem Vztah k insolvenčnímu řízení, což je § 242 - § 245. Daňová tvrzení v průběhu insolvenčního řízení viz **Příloha č. 2**.

V insolvenčním řízení je daňový subjekt povinen podat nejpozději do třiceti dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku řádné daňové tvrzení za část zdaňovacího období, která uplynula ode dne posledního podávaného daňového tvrzení do dne předcházejícího účinnosti tohoto rozhodnutí. Lhůtu třiceti dnů nelze prodloužit. Tato povinnost může zaniknout, pokud insolvenční správce zjistí, že nemá dostatečné podklady pro sestavení daňového tvrzení. Ve většině takovýchto případů se jedná o situaci, že účetnictví nebylo řádně předáno dlužníkem.

Insolvenční správce tuto skutečnost sdělí správci daně ve stejné lhůtě a správce daně je povinen poskytnout součinnost insolvenčnímu správci a stanovit daň podle pomůcek.

K přechodu oprávnění nakládat s majetkovou podstatou dochází i v případě rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, jehož účinnost může splývat s účinností rozhodnutí o úpadku. Oproti stávající úpravě došlo k vymezení skutečností, jež nastanou až po účinnosti rozhodnutí o úpadku. Jestliže splynou dvě rozhodnutí dohromady, a to rozhodnutí o úpadku a rozhodnutí o způsobu jeho řešení, platí povinnost podat daňové tvrzení do třiceti dnů (nikoliv ve lhůtě patnácti dnů) osobou, již svědčí dispoziční oprávnění. U ostatních případů přechodů oprávnění po účinnosti rozhodnutí o úpadku platí stanovená patnáctidenní lhůta a daňové tvrzení podává osoba, která do dne přechodu byla oprávněna nakládat s majetkovou podstatou.

V průběhu konkurzního řízení zůstávají lhůty pro podání řádného a dodatečného tvrzení zachovány.

Ke dni předložení konečné zprávy, ke dni podání návrhu na zrušení konkurzu, ke dni zrušení konkurzu je daňový subjekt povinen zpracovat řádné daňové tvrzení za uplynulou část zdaňovacího období, za kterou nebylo dosud podáno. Toto daňové tvrzení musí být podáno do patnácti dnů ode dne, ke kterému mělo dojít k jeho zpracování. Je nutné podotknout, že všechna daňová tvrzení v konkurzním řízení podává za daňový subjekt insolvenční správce.

3.2.1.1 Daňové pohledávky

Daňový řád nově rozděluje daňové pohledávky pouze do dvou kategorií, a to na pohledávky za majetkovou podstatou (pohledávky vzniklé v průběhu insolvenčního řízení), ne všechny takto vymezené pohledávky budou uplatnitelné v insolvenčním řízení, a na pohledávky, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou. Pojem daňová pohledávka zahrnuje jak splatné daňové pohledávky (tj. nedoplatky), tak nesplatné daňové pohledávky. Pohledávky za majetkovou podstatou mohou nově vznikat až do ukončení insolvenčního řízení, nikoliv pouze do vydání rozhodnutí, jímž se insolvenční řízení končí. Při zrušení konkurzu dochází k ukončení insolvenčního řízení právní mocí usnesením soudu, jímž se konkurz zrušuje. [4]

Účinné popření daňové pohledávky v incidenčním sporu znamená, že správce daně odepíše daňovou pohledávku z evidence, která tímto zaniká. [4]

3.2.1.2 Přeplatek z daňových povinností

Pokud dle § 242 odst. 2 vznikne dlužníkovi (daňovému subjektu) vratitelný přeplatek z daňových povinností, které vznikly nejpozději dnem předcházejícím dni účinnosti rozhodnutí o úpadku, použije se tento přeplatek na úhradu daňových pohledávek vzniklých před prohlášením úpadku. Přeplatek lze použít nejpozději při přezkoumání pohledávek při přezkumném jednání. Přeplatek, který vznikl ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku, se použije pouze na úhradu splatných pohledávek za majetkovou podstatou. Ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku, tedy již nikoliv v průběhu insolvenčního řízení, jak bylo v zákoně o správě daní a poplatků, to znamená, že ostatní sankce vznikají bez ohledu na prohlášení úpadku, a to pouze u pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou. Zánik úročení trvá i po skončení insolvenčního řízení.

V souvislosti s ukončením přezkumného jednání dochází k zastavení nalézacího řízení týkajícího se daňových povinností, jež vznikly do rozhodnutí o úpadku. Časový okamžik zastavení nastane ukončením přezkumného jednání, a to ze zákona, s tím, že vydané rozhodnutí nabývá tímto dnem právní moci. [4]

3.2.2 Daň z příjmů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů upravuje problematiku daňových povinností, a to zvláště pro fyzickou osobu. Při podání daňového přiznání poplatníkem – fyzickou osobou se postupuje podle zvláštní právní úpravy uvedené v § 38gb zákona o daních z příjmů.

Zákon o daních z příjmů ale nestanovuje žádné specifické ustanovení týkající se právnických osob v insolvenčním řízení. Je nutné vycházet z obecných ustanovení Daňového řádu, viz kapitola 3.2.1.

Je nutné zdůraznit, že jakmile je rozhodnuto o způsobu řešení úpadku, tedy o konkurzu, dispoziční oprávnění přechází na insolvenčního správce. Tedy i povinnost podat daňové přiznání v průběhu konkurzu spadá na insolvenčního správce.

3.2.2.1 Odpisy

U daňových subjektů v úpadku platí v průběhu konkurzu standardní daňový režim. V průběhu konkurzu lze uplatňovat daňové odpisy z majetku dlužníka. Neuplatněné odpisy zvyšují zůstatkovou cenu prodaného majetku, kterou je insolvenční správce (či jiná osoba s dispozičním oprávněním) oprávněn v průběhu konkurzu uplatnit při zjištění základu daně jako daňově účinný výdaj podle § 24 odst. 2 písm. a) zákona o daních z příjmů. Odpis ve výši

jedné poloviny ročního odpisu vypočteného podle § 31 a § 32 zákona o daních z příjmů lze uplatnit z hmotného majetku poplatníka na počátku příslušného zdaňovacího období, dojde-li v průběhu zdaňovacího období vedle zákonem zmíněných případů k prohlášení konkurzu dle § 26 odst. 7 zákona o daních z příjmů.

3.2.2.2 Rezervy

Zákon o daních z příjmu považuje za náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů náklad související s tvorbou rezerv. Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ve znění pozdějších předpisů upravuje problematiku tvorby rezerv v § 7 odst. 3 písm. d). Rezervu na opravy hmotného majetku, která je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, nelze vytvářet v případě, že na majetek poplatníka, který má k tomuto majetku vlastnické právo, byl prohlášen konkurz.

Zákon o rezervách dle § 8 umožňuje tvořit opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, které jsou výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Mohou je tvořit osoby, které jsou poplatníky daně z příjmů a vedou účetnictví. Opravné položky jsou tvořeny až do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek přihlášených u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené rozhodnutím soudu o úpadku. Opravné položky se zruší v návaznosti na výsledky insolvenčního řízení nebo v případě, že pohledávku účinně popřel insolvenční správce, věřitel nebo dlužník. Jestliže pominou důvody pro existenci opravné položky vytvořené podle tohoto ustanovení nebo na základě rozhodnutí poplatníka je možné snížit vytvořenou opravnou položku na úroveň, která by mohla být tvořena podle ustanovení § 8a – opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994.

3.2.3 Silniční daň

Podání daňového přiznání k dani silniční v konkurzním řízení upravuje zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční v platném znění.

Daňové přiznání k dani silniční podává insolvenční správce za poplatníka, pokud mu vzniká daňová povinnost. Insolvenční správce je povinen podat daňové přiznání do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období. Je důležité si stanovit, zda daňová povinnost opravdu vzniká, to znamená, zda poplatník bude v průběhu konkurzního řízení pokračovat ve svojí podnikatelské činnosti a k ní bude využívat své vozidlo. Pokud ano, podléhá i nadále dani silniční, která je splatná v termínech nejbližší zálohy. Insolvenční správce platí zálohy ve lhůtách do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince

příslušného kalendářního roku. Zálohy na daň silniční placené v průběhu konkurzu mají charakter pohledávky za podstatou.

3.2.4 Daň z přidané hodnoty

Zdaňovací období, povinnost podání daňového přiznání a splatnost daně z přidané hodnoty je stanovena v zákoně č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty v platném znění.

Zdaňovací období končí dnem, který předchází dni nabytí účinnosti rozhodnutí o úpadku, které může být spojeno i s rozhodnutím o způsobu řešení úpadku. Jedním ze způsobů řešení může být konkurz. Lhůta pro podání daňového přiznání je třicet dnů od skončení zdaňovacího období. To platí i pro skupinu v případě, že soud rozhodl o úpadku jejího člena (účinná od 1. dubna 2011). Zdaňovacím obdobím v konkurzu je kalendářní měsíc. Daňové přiznání je nutné podat k 25. dni po skončení zdaňovacího období. Rozhodnutím o ukončení konkurzu končí také zdaňovací období. Dojde-li k ukončení konkurzu, je pro podání daňového přiznání stanovena také 25denní lhůta. Po ukončení konkurzu je do konce kalendářního roku zdaňovacím obdobím plátce kalendářní měsíc. Pro následující kalendářní rok se určí zdaňovací období podle odstavců 1 až 3 § 99 zákona o dani z přidané hodnoty.

Od dubna je účinná novela zákona o dani z přidané hodnoty, která řeší problematiku insolvenčního řízení člena skupiny. Zdaňovací období skupiny končí dnem, který předchází nabytí účinnosti rozhodnutí o úpadku člena skupiny. To znamená, že dané rozhodnutí o ukončení zdaňovacího období se vztahuje na celou skupinu, nikoliv na jednotlivce. Následující zdaňovací období skupiny a plátce, jehož členství ve skupině zaniklo v souvislosti s insolvenčním řízením, začíná dnem nabytí účinnosti rozhodnutí o úpadku a končí posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém nabylo účinnosti rozhodnutí o úpadku.

Dochází-li v průběhu konkurzu k prodeji odepisovaného hmotného majetku a zásob, aplikuje se při tomto prodeji 20% anebo 10% sazba daně, popř. osvobození od daně, a to podle charakteru majetku. Daň se aplikuje jak u majetku a zásob, u kterých byl při pořízení uplatněn nárok na odpočet, tak i u toho majetku a zásob, u kterých tento odpočet uplatněn nebyl. Bude-li insolvenční správce v průběhu konkurzu prodávat podnik podle smlouvy o prodeji podniku anebo jeho části, nepodléhá tento prodej dani, je-li kupující plátcem DPH.

Bude-li majetková podstata zpeněžována veřejnou dražbou věcí a jiných peněží ocenitelných práv a majetkových hodnot prováděnou podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, platí z hlediska stanovení základu daně, že přijatá úplata je považována za cenu včetně daně. Jsou-li v rámci kupní ceny zahrnuta zdanitelná plnění s různými sazbami daně nebo osvobozená zdanitelná plnění nebo plnění, která nejsou zdanitelnými plněními,

základ daně se v tomto případě stanoví z kupní ceny pro jednotlivá zdanitelná plnění v poměrné výši odpovídající poměru cen jednotlivých věcí zahrnutých do dražby.

3.2.4.1 Oprava výše daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení

Od 1. dubna 2011 je účinný § 44 - § 46 zákona o dani z přidané hodnoty. Tato nová ustanovení se týkají opravy výše daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení. § 44 odst. 1 stanoví, že plátce, kterému při uskutečnění zdanitelného plnění vůči jinému plátcovi vznikla povinnost přiznat a zaplatit daň a jehož pohledávka, která vznikla nejpozději šest měsíců před rozhodnutím soudu o úpadku, z tohoto plnění doposud nezanikla, je oprávněn provést opravu výše daně na výstupu z hodnoty zjištěné pohledávky. Oprava může být provedena v případě, že plátce (dlužník), vůči kterému má věřitel tuto pohledávku, se nachází v insolvenčním řízení a insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení úpadku. Důležitou podmínkou je, aby věřitel přihlásil svoji pohledávku nejpozději ve lhůtě stanovené rozhodnutím soudu o úpadku, aby tato pohledávka byla zjištěna a v insolvenčním řízení se k ní přihlíželo. Věřitel a dlužník nesmí být kapitálově spojenými osobami (výše podílu představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob), osobami blízkými a osobami, které podnikají s plátcem společně na základě smlouvy o sdružení nebo jiné obdobné smlouvy. Věřitel musí doručit dlužníkovi daňový doklad podle § 46 odst. 1 zákona o DPH (upravuje náležitosti daňového dokladu při provedení opravy výše daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení).

Opravu nelze provést po uplynutí tří let od konce zdaňovacího období, ve kterém se uskutečnilo původní zdanitelné plnění, a v případě, že dlužník přestal být plátcem. Insolvenční správce má tedy možnost tomuto předejít tím, že zruší registraci k DPH u svého dlužníka, ale výše dlužníkova obrátu musí splňovat podmínku, že bude nižší než 1.000.000,- Kč. Dále si insolvenční správce musí uvědomit, zda zrušení registrace k DPH bude pro dlužníka výhodné, tzn. jaké množství majetku, zásob a pohledávek bude muset dodat při zrušení registrace a jakou daň bude muset finančnímu úřadu odvést.

Opravný daňový doklad dle § 45 ZDPH o opravě základu daně a výše daně nebo o opravě výše daně v jiných případech obsahuje náležitosti odpovídající původnímu daňovému dokladu, včetně evidenčního čísla, důvodu opravy, rozdílu mezi opraveným a původním základem daně, rozdílu mezi opravenou a původní daní, rozdílu mezi opravenou a původní úplatou.

Pokud se oprava týká více zdanitelných plnění, ke kterým byly vystaveny samostatné daňové doklady, mohou být údaje, které jsou společné pro všechny opravy, uvedeny na

opravném daňovém dokladu pouze jednou. Ve vazbě na původní daňové doklady však musí být na opravném daňovém dokladu uvedena evidenční čísla původních daňových dokladů, rozdíly mezi opraveným a původním základem daně a tomu odpovídající částky daně.

3.2.5 Spotřební daně

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních řeší v samostatném § 136a zdaňovací období, podání daňového přiznání a splatnost daně v průběhu insolvenčního řízení.

Probíhající zdaňovací období plátce, jehož úpadek je řešen insolvenčním řízením, končí dnem, který předchází dni účinnosti rozhodnutí o úpadku. Další zdaňovací období plátce začíná dnem účinnosti rozhodnutí o úpadku a končí posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém bylo toto rozhodnutí insolvenčním soudem vydáno. Pro další období trvání insolvenčního řízení je zdaňovacím obdobím plátce kalendářní měsíc. Z daného plyne, že je-li úpadek plátce řešen konkurzem, je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc.

Dnem, kdy je ukončeno insolvenční řízení – konkurz, končí probíhající zdaňovací období plátce. Další zdaňovací období plátce začíná dnem následujícím po dni ukončení konkurzu a končí posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém byl konkurz ukončen.

Povinnost, kdo má podat daňové přiznání, se řídí oprávněním nakládat s majetkem náležejícím do majetkové podstaty. Daňová přiznání za zdaňovací období do dne o rozhodnutí způsobu úpadku je povinen podat plátce. Ode dne rozhodnutí o způsobu řešení úpadku je povinen podat daňová přiznání insolvenční správce. Daňové přiznání podá povinná osoba do 25. dne po skončení zdaňovacího období. Daň je splatná do 40. dne od skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit.

3.2.6 Daň z nemovitostí

Dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí v platném znění má povinnost podat daňové přiznání poplatník, jehož úpadek nebo hrozící úpadek se řeší v insolvenčním řízení, do 31. ledna příslušného zdaňovacího období.

Dle novely zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu je daňový subjekt povinen podat do 30 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku řádné daňové přiznání za část zdaňovacího období, za které dosud daňové tvrzení nebylo podáno.

3.2.7 Daň darovací a daň z převodu nemovitostí

Povinnost podat řádné daňové přiznání, pokud nebylo dosud podáno, vzniká ve lhůtě podle ustanovení § 244 Daňového řádu, tj. do třiceti dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku. Jelikož se jedná o daně, které jsou uplatňovány jednorázově, je třeba aplikovat ustanovení § 245 Daňového řádu.

V případě daně z převodu nemovitostí bude takto postupováno jen tehdy, jestliže k úplatnému převodu nemovitosti došlo před rozhodnutím o úpadku a poplatníkem je převodce. Dojde-li k nabytí nemovitosti v insolvenčním řízení až po rozhodnutí o úpadku, je poplatníkem této daně nabyvatel, který nemá postavení dlužníka podle insolvenčního zákona – viz § 8 odstavec 1 písm. b) zákona ČNR č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí v platném znění. Základem daně je dle § 10 odstavce 1 písm. j) v případě prodeje nemovitosti mimo dražbu v rámci konkurzu při zpeněžení majetkové podstaty cena dosažená prodejem nemovitosti. Znalecký posudek se nevyžaduje při podání daňového přiznání k dani z převodu nemovitostí, jde-li o prodej nemovitosti mimo dražbu při zpeněžení majetkové podstaty v konkurzu, není-li základem daně cena zjištěná podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku ve znění pozdějších úprav.

Od daně darovací a daně z převodu nemovitostí dle § 20 odst. 6 písm. e) jsou osvobozeny vklady vložené do základního kapitálu obchodní společnosti nebo družstva, mají-li sídlo v tuzemsku nebo na území jiného evropského státu. Pokud je vkladem nemovitost, osvobození se neuplatní, jestliže do pěti let od vložení vkladu zanikne účast společníka obchodní společnosti nebo člena družstva, s výjimkou případu úmrtí společníka, a nemovitost není společníku vrácena. Osvobození zůstává zachováno, zanikne-li účast společníka za trvání konkurzu, podle soudem schváleného reorganizačního plánu. Po dobu těchto pěti let neběží lhůta pro vyměření daně.

3.2.8 Ekologické či energetické daně

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů v platném znění upravuje daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny.

Tento zákon v § 26 stanovuje, že daňové přiznání se podává i v průběhu konkurzního řízení. Plátce daně je povinen předložit daňové přiznání a daň zaplatit do 25. dne po skončení zdaňovacího období (kalendářního měsíce), ve kterém tato povinnost vznikla.

3.2.9 Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele

Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele se řídí zákonem č. 118/2000 Sb. v platném znění. Tento zákon je významnou právní zárukou zaměstnanců, kterým jejich zaměstnavatel, jenž je v platební neschopnosti, přestal vyplácet mzdu. Zákon deklaruje právo zaměstnance na uspokojení splatných mzdových nároků nevyplacených mu jeho zaměstnavatelem, který je v platební neschopnosti. [9]

Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti je možná jen v případě, že zaměstnavatel je v insolvenčním řízení. Jestliže se zaměstnavatel nenachází v insolvenčním řízení, ale je v platební neschopnosti, a zaměstnanci již několik měsíců neobdrželi svoji mzdu, mají jedinou možnost, jak své dlužné mzdy vymoci. Touto možností je podání insolvenčního návrhu na svého zaměstnavatele. Jiným způsobem nelze náhradu dlužné mzdy od Úřadu práce obdržet.

Zaměstnancem se dle zákona č. 118/2000 Sb. rozumí fyzická osoba, s níž zaměstnavatel sjednal pracovní poměr nebo dohodu o pracovní činnosti, na základě kterých jí vznikly v rozhodném období mzdové nároky nevyplacené zaměstnavatelem. Důležité pro správné uplatnění zaměstnaneckých nároků je stanovit správně rozhodné období. Rozhodné období je období, za které lze uplatňovat nevyplacené mzdy zaměstnavatelem. Rozhodným obdobím je kalendářní měsíc, ve kterém bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení nebo ve kterém byl podán insolvenční návrh, jakož i 3 kalendářní měsíce předcházející tomuto měsíci a 3 kalendářní měsíce následující po tomto měsíci. Takto rozvržené rozhodné období umožňuje spravedlivě uspokojit mzdové nároky zaměstnance. Celková délka rozhodného období je 6 měsíců.

Mzdový nárok zaměstnance představuje mzdu (plat), její náhrady a odstupné, které mu náleží z pracovního poměru. Mzdový nárok může také představovat náhrady mzdy, která zaměstnanci náleží podle dohody o pracovní činnosti, jejichž výplatu neprovedl zaměstnavatel, který je v platební neschopnosti.

Insolvenční návrh na zaměstnavatele (dlužníka) je oprávněn podat i zaměstnanec. Jakmile je zahájeno insolvenční řízení na daného dlužníka, je insolvenční soud povinen oznámit tuto skutečnost úřadu práce, v jehož obvodu má zaměstnavatel sídlo nebo místo podnikání. Insolvenční návrh může být podán v případě, že se dlužník nachází v úpadku. To znamená, že dlužník má více věřitelů, peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit (nachází se v platební neschopnosti). Úřad práce poté zveřejní na své úřední desce informace o zaměstnavateli, jehož zaměstnanci mohou

uplatnit své mzdové nároky u úřadu práce, a současně informuje o lhůtě, do které mohou zaměstnanci tyto nároky uplatnit.

3.2.9.1 Lhůta pro uplatnění mzdových nároků

Mzdové nároky může zaměstnanec uplatnit nejpozději do pěti měsíců a patnácti kalendářních dnů následujících po dni, kdy úřad práce zveřejnil na své úřední desce informace o možnosti uplatnění mzdových nároků zaměstnanců.

3.2.9.2 Žádost o uspokojení mzdových nároků

Zaměstnanec může uplatnit mzdové nároky u kteréhokoliv úřadu práce. Zaměstnanec uplatňuje mzdové nároky písemně, a to na tiskopisech vydaných Ministerstvem práce a sociálních věcí. Při uplatnění mzdových nároků je zaměstnanec povinen prokázat dobu trvání pracovního poměru nebo dohody o pracovní činnosti.

3.2.9.3 Rozsah a výše mzdových nároků

Zaměstnanec může uplatnit pouze splatné mzdové nároky za tři měsíce náležející do rozhodného období. Zaměstnanec si sám vybere, za které tři měsíce uplatní mzdový nárok u úřadu práce. Pokud zaměstnanci vznikl nárok na odstupné, nejedná se o samostatný mzdový nárok, ale tento mzdový nárok se společně se mzdou zahrnuje do měsíce, ve kterém zaměstnanec u zaměstnavatele naposledy pracoval. Jakmile je část mzdových nároků zaměstnance uspokojena, další mzdové nároky mohou být uspokojeny až po uplynutí dvanácti měsíců ode dne vydání příkazu k úhradě mzdových nároků. Celková výše mzdových nároků vyplacených jednomu zaměstnanci nesmí překročit za jeden měsíc jeden a půl násobek rozhodné částky. Rozhodnou částku stanovuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů vždy s účinností od 1. května kalendářního roku na dobu dvanácti kalendářních měsíců. Rozhodná částka je ve výši průměrné mzdy v národním hospodářství za předchozí kalendářní rok. Vychází se z rozhodné částky a z minimální mzdy platné v den vyhlášení moratoria před zahájením insolvenčního řízení nebo v den podání insolvenčního návrhu. Za období od 1. května 2010 do 30. dubna 2011 je stanovena rozhodná částka ve výši 23.598,- Kč. 1,5 násobek činí 35.397,- Kč. Maximální možná částka, kterou může zaměstnanec za tři měsíce obdržet, je ve výši 106.191,- Kč. [9]

Po uspokojení alespoň části uplatněných mzdových nároků může úřad práce uspokojit další mzdové nároky zaměstnance uplatněné vůči témuž zaměstnavateli až po uplynutí 12 měsíců ode dne vydání příkazu k úhradě mzdových nároků.

3.2.9.4 Dokládání uplatněných mzdových nároků

Jestliže mzdové nároky uplatní i jeden ze zaměstnanců, úřad práce písemně vyzve zaměstnavatele, aby nejpozději do 7 dnů od doručení výzvy předložil písemný seznam dlužných mzdových nároků všech svých zaměstnanců. Úřad práce může vyzvat i insolvenčního správce, pokud byl stanoven soudem. Pokud zaměstnavatel nebo insolvenční správce nepředloží seznam dlužných mzdových nároků zaměstnance, tím nepotvrdí nárok na uplatněné mzdové nároky, budou mu rozhodnutím úřadu práce přiznány mzdové nároky pouze ve výši částky rovnající se minimální mzdě. Je pravděpodobné, že úřad práce většinou neuspokojí celý mzdový nárok zaměstnance, proto ho zaměstnanec může uplatnit spolu s dalšími peněžitými pohledávkami, které má vůči zaměstnavateli, přímo u insolvenčního správce.

3.2.9.5 Vrácení neoprávněně vyplacených mzdových nároků

Zaměstnanec může od úřadu práce neoprávněně obdržet vyplacené finanční prostředky. Zaměstnanec je povinen ode dne, kdy se o této skutečnosti dověděl, do 3 týdnů tyto finanční prostředky vrátit. O vrácení těchto částek úřad práce rozhodne do 3 let od jejich přiznání, jinak právo zanikne.

4 Průběh konkurzu v obchodní společnosti a jeho vyhodnocení

4.1 CC Systems, a.s.

Společnost CC Systems, a.s. byla založena v roce 2000, se sídlem na Národní tř. 101 v Hodoníně. Hlavní činností této společnosti byla vzdělávací činnost v oblasti lidských zdrojů, pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti. Převážnou činností společnosti bylo poskytování služeb v rámci školení i s nárokem dotačních titulů vůči Ministerstvu práce a sociálních věcí a jednotlivým úřadům práce. Zároveň se tato společnost podílela na projektech vzdělávacích kurzů pro zaměstnance s čerpáním finančních prostředků z Evropských fondů. S růstem zakázek společnost rozšiřovala místa svého působení. Měla pobočky po celé České republice – např. v Hodoníně, Liberci, ve Vyškově, v Kutné Hoře a dalších městech. Pro společnost pracovalo velké množství lektorů, což s sebou neslo také vysoké náklady na mzdové nároky. V letech 2007 – 2008 zažívala společnost největší rozmach.

Od září roku 2008 společnosti výrazně klesl obrat z důvodu nedostatku zakázek na rekvalifikace – vzdělávání dospělých. V rámci úsporných opatření byl snížen stav zaměstnanců a snížen počet poboček. Ani na začátku roku 2009 se situace nezlepšila a v okamžiku zpoždění v úhradách mezd zaměstnanců tiho okamžitě zrušili pracovní poměr s nárokem na odstupné. Insolvenční návrh byl podán dne 20. 10. 2009 zaměstnanci společnosti. Insolvenční řízení se protahovalo, neboť bylo mnohokrát pozastaveno. Společnost se snažila insolvenční odvrátit, tím, že vždy splatila dlužné mzdy zaměstnancům nebo dluhy svým věřitelům, kteří na ni podali insolvenční návrh. Prostřednictvím zahájeného insolvenčního řízení zaměstnanci požádali Úřad práce v Hodoníně o úhradu nevyplacených mezd. Částka vyplacených mzdových nároků Úřadem práce činila necelých 6 mil. Kč, včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Při současném obratu neměla společnost možnost uhradit vyplacené mzdové nároky jednorázově, proto požádala o možnost hradit je ve splátkách a uzavřela s Úřadem práce v Hodoníně splátkový kalendář. Na snížení obratu reagovaly i bankovní ústavy neprodloužením úvěrových smluv, zablokováním běžných účtů společnosti a použitím veškerých finančních prostředků z úhrad pohledávek na úhradu úvěrů. Tím se společnost dostala opět do finančních potíží, a i přesto, že akcionáři společnosti poskytli půjčku, tyto prostředky nestačily na pokrytí veškerých závazků neustále se zvyšujících o odstupné zaměstnanců. Splátkový kalendář uzavřený s Úřadem práce nebyl splněn a nebylo dosaženo dohody o uzavření nového splátkového kalendáře.

4.1.1 Rozhodnutí o úpadku

Vzhledem k tomu, že dlužník měl více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší třiceti dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky nebyl schopen plnit, má se zato, že dlužník je v úpadku. I přes snahu managementu společnosti překonat tíživou finanční situaci bylo 13. 9. 2010 rozhodnuto o úpadku společnosti, viz **Příloha č. 3**. Usnesením bylo zveřejněno, že do funkce insolvenčního správce byla ustanovena Ing. Jana Jelínková. Byla stanovena lhůta pro přihlášení pohledávek věřitelů do třiceti dnů ode dne zveřejnění usnesení v insolvenčním rejstříku. Soud nařídil přezkumné jednání na 5. listopadu 2010 a k témuž datu svolal schůzi věřitelů. Ke dni zjištění úpadku společnost již nevykazovala kromě pronájmu a započatých vzdělávacích projektů žádnou jinou činnost. U dlužníka bylo v pracovním poměru celkem třicet devět zaměstnanců, a to v členění mateřská v počtu třináct, nemocenská v počtu čtyři, v hlavním pracovním poměru v počtu dvacet, dohody o pracovní činnosti v počtu dva. Všem zaměstnancům byla předána výpověď v měsíci září a říjnu 2010. Výpovědní lhůta začala běžet dnem doručení výpovědi.

4.1.2 Prohlášení konkurzu

Dne 5. listopadu 2010 se konala schůze věřitelského výboru. Zvoleni byli tři členové věřitelského výboru: Raiffeisenbank a.s. (č. věřitele – 116) a dalšími členy se staly společnosti Oberbank AG (č. věřitele 63) a Česká správa sociálního zabezpečení (č. věřitele 90).

Vzhledem k celkové výši uplatňovaných nároků, výši doposud zjištěného majetku dlužníka a podmínkám daných insolvenčním zákonem, insolvenční správce navrhoval řešit tuto situaci prohlášením konkurzu. Dlužník nevyužil svého práva na povolení reorganizace a nepředložil návrh ve stanovené lhůtě. Dlužník také nebyl schopen ucházet se o další zakázky pro nemožnost doložení bezdlužnosti, kterou vyžadují Operační programy rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti. Návrh insolvenčního správce, řešení dlužníkova úpadku konkurzem, byl věřitelským výborem schválen.

Na základě usnesení Krajského soudu v Brně č. j. KSBR 37 INS 7186/2009-B-26 ze dne 8. 11. 2010 bylo rozhodnuto o prohlášení konkurzu na majetek dlužníka CC Systems a.s., viz **Příloha č. 4**.

4.2 Přezkoumání přihlášených pohledávek věřitelů

Dle usnesení byla soudem stanovena třicetidenní lhůta pro přihlášení pohledávek věřitelů od rozhodnutí o úpadku tj. do 13. října 2010. Do insolvenčního řízení přihlásilo své pohledávky 166 věřitelů. Toto číslo značí náročnost přezkumu přihlášených pohledávek prováděného insolvenčním správcem. Přihlášeny byly jak pohledávky zajištěné, nezajištěné, tak vykonatelné, ale i nevykonatelné viz, **Příloha č. 5**.

Dlužník poskytl veškeré informace včetně účetnictví pro řádné přezkoumání nároků věřitelů a insolvenční správce sestavil seznam přihlášených pohledávek. Byly odkontrolovány veškeré přílohy přihlášek vzhledem k oprávněnosti nároků jednotlivých věřitelů, celková výše zjištěných a uznaných pohledávek insolvenčním správcem v rámci přezkumného jednání činí částku 83.406.164,22 Kč. Přihlášky, které byly zpět vzaty věřiteli: 1, 2, 3, 5, 14, 18, 20, 24, 27 a 71.

Tab. 4.2.

CELKOVÝ SOUPIS PŘIHLÁŠENÝCH POHLEDÁVEK			
Celková výše přihlášených pohledávek			
83 620 345,88			
pohledávky vykonatelné	pohledávky nevykonatelné	popřeno správcem	uznáno správcem
5 013 409,40	78 504 677,76	214 181,66	83 406 164,22

4.2.1 Zajištění věřitelé

Celková suma zajištěných a uznaných pohledávek přihlášených věřiteli činí 57.817.351,38 Kč. Největším zajištěným věřitelem se stala společnost Raiffeisenbank a.s., která se také stala zástupcem věřitelů. Celkový soupis zajištěných pohledávek je uveden v **Příloze č. 6**. Dalšími zajištěnými věřiteli jsou Komerční banka a.s., RC AKTIVA s.r.o., Oberbank AG a Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky.

Komerční banka a.s. - předmětem zástavního práva smluvního jsou pohledávky dle Rámcové smlouvy o zástavě pohledávek reg. č. 10000184731 ze dne 2. 12. 2008. Jedná se o pohledávky vůči firmě Academy of Euro Education a.s., (Pluhová 2, 831 03 Bratislava, Slovenská republika), v celkové hodnotě 3.573.000,- Kč.

RC AKTIVA s.r.o. - na základě dohody o zániku nájmu ze dne 16. 7. 2009 je předmětem zástavního práva majetek dle předávacího protokolu ze dne 31. 7. 2009 a Soupis cenných věcí ze dne 20. 7. 2009. V zástavě se nachází počítače, LCD monitory, klávesnice, stoly, židle a další kancelářské vybavení.

Oberbank AG - předmětem zástavního práva smluvního jsou nemovitosti LV 14175, obec a k. ú. Hodonín, evidováno u katastrálního úřadu v Hodoníně (rozestavěná stavba na pozemku č. st. 9267 a st. 9411 a další pozemky). Dále jsou předmětem zástavního práva smluvního pohledávky dle Rámcové smlouvy o zajišťovacím postoupením pohledávek č. 5/07/300 ze dne 6. 6. 2007. Postoupené pohledávky jsou v celkové výši: 1.104.590,85 Kč.

Raiffeisenbank a.s. - předmětem zástavního práva smluvního jsou nemovitosti LV 7003 obec a k. ú. Vyškov, evidováno u katastrálního úřadu ve Vyškově (budova Vyškov – Předměstí č. p. 727, jiná stavba na parc. č. 775, 776/4, 3689/6 a další pozemky).

Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR - předmětem zástavního práva smluvního jsou nemovitosti LV 14175 obec a k. ú. Hodonín, evidováno u katastrálního úřadu v Hodoníně (rozestavěná stavba na pozemku parc. č. st. 9267 a st. 9411 a další pozemky).

Tab. 4.2.1

CELKOVÝ SOUPIS ZAJIŠTĚNÝCH POHLEDÁVEK			
Č. P.	Zajištěný věřitel	Celková výše pohledávky	Pohledávka uznaná IS
8	Komerční banka a.s.	3.280.086,25	3.265.662,31
12	RC AKTIVA s.r.o.	129.221,18	129.221,18
63	Oberbank AG	24.346.999,38	24.346.999,38
116	Raiffeisenbank, a.s.	29.513.663,51	29.513.663,51
127	VZP České republiky	1.463.327,00	561.805,00
	Celkem	58.733.297,32	57.817.351,38

4.2.2 Pracovněprávní nároky

V seznamu přihlášených pohledávek jsou evidovány i přihlášky, které se zakládají na pracovněprávních nárocích, ty nejsou předmětem přezkumného řízení. Pracovněprávní nároky jsou uplatňovány přímo k rukám insolvenčního správce. Jedná se o přihlášky v počtu dvacet sedm. Celkové mzdové nároky uznané z pracovněprávního vztahu ke dni úpadku jsou ve výši 6.318.852,- Kč. Úřad práce v Hodoníně podle zákona č. 118/2000 Sb. o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele ve znění pozdějších předpisů, vyplatil zaměstnancům úpadce dlužnou mzdu a provedl odvody sociálního a zdravotního pojištění a zálohy na daň z příjmu v celkové výši 5.870.645,- Kč. Tato částka byla také uplatněna u insolvenčního správce a byla uznána. Celková výše pohledávek z pracovněprávních vztahů tedy činí 16.089.497,- Kč. Pro přehlednost pracovněprávních nároků byl vytvořen přehled, viz **Příloha č. 7**, který vycházel z podkladů mzdové evidence a součinnosti Úřadu práce. Nároky zaměstnanců byly odsouhlaseny a uveřejněny v insolvenčním rejstříku.

4.3 Zjištění a zpeněžení majetkové podstaty

Snahou insolvenčního správce bylo získat kontrolu nad majetkem a jeho případnými pohyby, ale i přesto nebylo možné ve lhůtě od rozhodnutí o úpadku obdržet plnění od jednotlivých odběratelů, neboť tito plnili na účet dlužníka. Vzhledem k tomu, že nebylo vydáno předběžné opatření, kterým by se dlužníkovi zamezilo bez souhlasu insolvenčního správce nakládat s budoucí majetkovou podstatou, rozhodoval o úhradách nadále dlužník v rozsahu stanoveném v § 111 insolvenčního zákona.

Po prohlášení konkurzu požádal insolvenční správce o součinnost bankovní instituce, Český úřad zeměměřický a katastrální, registr vozidel, registr cenných papírů, finanční úřad a okresní soud v Hodoníně. Insolvenčnímu správci byla součinnost poskytnuta. V důsledku toho se zjistilo, že nemovitost v Hodoníně není zapsaná v katastru nemovitostí.

Dlužník vlastní dvě nemovitosti – budovy včetně pozemků v zůstatkové hodnotě cca 50 mil. Kč, a to budovy a pozemky v Hodoníně a Vyškově. Inventury majetku byly provedeny v místech Rumburk, Děčín, České Budějovice, Kroměříž a Ústí nad Orlicí. Celkový soupis majetkové podstaty je uveden v **Příloze č. 8**.

4.3.1 Nemovitost v Hodoníně

V rámci dohledací činnosti bylo zjištěno, že u nemovitosti v Hodoníně nebyl proveden po vydání kolaudačního rozhodnutí zápis do katastru nemovitostí, byť kolaudační rozhodnutí bylo vydáno Městským úřadem v Hodoníně dne 8. dubna 2009 a nabylo právní moci 28. dubna 2009. Tento nesoulad se skutečností musel být vyřešen, aby mohlo dojít k prodeji nemovitosti. Dne 7. února byl vyhotoven znalecký posudek Ing. arch. Petrem Šikulou, který ocenil administrativní budovu s přílehlými pozemky na 12 mil. Kč.

Zástavní věřitel Oberbank AG navrhnul zpeněžení majetku nemovitosti v Hodoníně formou prodeje mimo dražbu, a to v případě jednoho zájemce tomuto zájemci, v případě více zájemců formou veřejné soutěže za dodržení podmínek prodeje: výše ceny na základě odsouhlaseného znaleckého posudku s úhradou před nabytím účinnosti kupní smlouvy a s termínem úhrady maximálně do dvou měsíců.

Dlouhodobý majetek související s nemovitostí v Hodoníně a drobný hmotný majetek bude nabízen spolu s nemovitostí a s ní prodáván formou mimo dražbu dle nabídky kupujícího, který se stane vlastníkem nemovitosti.

4.3.1.1 Náklady zástavního věřitele

Zástavní věřitel Oberbank AG předběžně uvedl jednotlivé položky, které budou hrazeny ze zpeněžení nemovitosti: ostraha objektu 10.000,- Kč/měsíc, výlohy související s odstraněním formálních vad bránicím zápisu v katastru nemovitostí a zápis do katastru 30.000,- Kč za daný úkon, výše ročního pojištění nemovitosti 6.750,- Kč/rok, výše nájemného pozemku pro příjezdovou komunikaci 1.500,- Kč/měsíc a úhradu poměrné části inkasa, které není kryto z příjmů pronájmu nemovitosti, v poměrné výši 10 % z celkového zaplaceného inkasa nemovitosti Hodonín. Dále odsouhlasil úhradu znalečného ve výši 9.600,- Kč, inzerci pro prodej nemovitosti a náklady s případnou veřejnou soutěží ze zpeněžení nemovitosti.

4.3.2 Nemovitost ve Vyškově

Zástavní věřitel Raiffeisenbank, a.s. zatím nesdělil své stanovisko k formě prodeje a financování případného znaleckého posudku a souhlasí s tím, že pokud má ve svém držení znalecký posudek, bude poskytnut. Zástavní věřitel s právem II. pořadí uspokojení ze zpeněžení zajištěného majetku Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR bude insolvenčním správcem osloven k vyjádření se k formě a způsobu prodeje tak, jak ji navrhne zástavní věřitel s právem I. pořadí uspokojení. Toto vyjádření bude následně postoupeno věřitelskému výboru.

4.3.2.1 Náklady zástavního věřitele

Zástavní věřitel Raiffeisenbank, a.s. se vyjádřil k výdajům, které budou hrazeny ze zpeněžení nemovitosti, a uvádí tyto položky: pojištění budovy max. ve výši 10.000,- Kč/rok, nové revizní zprávy elektřiny 40.000,- Kč, ostraha objektu 13.500,- Kč/měsíc, údržba a servis výtahu 3.000,- Kč/měsíc. Zástavní věřitel odsouhlasil maximální výši 5 % v souladu s ustanoveními IZ pro náklady spojené s dražbou.

Tab. 4.3.2.1

Výdaje hrazené zajištěnými věřiteli		
	Vyškov	Hodonín
Znalecký posudek	9.000,00 Kč	9.600,00 Kč
Energie* (měsíčně)	6.638,00 Kč	2.986,00 Kč
Ostraha (měsíčně)	13.500,00 Kč	10.000,00 Kč
Zápis do katastru nemovitostí	-	30.000,00 Kč
Pojištění nemovitostí (ročně)	10.000,00 Kč	6.750,00 Kč
Revize elektřiny (ročně)	40.000,00 Kč	-
Provoz výtahu (měsíčně)	3.000,00 Kč	-
Nájemné pozemku (měsíčně)	-	1.500,00 Kč

*Zajištění věřitelé hradí 10 % z celkové výše energií.

4.3.3 Pohledávky dlužníka

Pohledávky dlužníka, které jsou evidovány, jsou částečně předmětem zajištění. Jejich nominální hodnota činí cca 7 mil. Kč a jejich dobytnost bude předmětem dalšího zkoumání. Pohledávky ve vazbě na Operační programy lidských zdrojů a zaměstnanosti jsou řešeny ve vazbě ve vyúčtování oprávněnosti nároků jejich čerpání vůči Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR (dále jen „MPSV“). Z jednání s MPSV ČR byla stanovena podmínka pro čerpání dotačních titulů, a to kontrola ze strany Ministerstva. Dle výsledku kontroly budou finanční prostředky cca 620.000,- Kč uvolněny na bankovní účet.

U majetku pohledávky zapsané v majetkové podstatě věřitelský výbor odsouhlasil postup, u něhož v přiměřené lhůtě insolvenční správce vyzve dlužníky k úhradě a po nesplnění svého závazku pak bude soubor pohledávek nabídnut k prodeji mimo dražbu za nejvyšší nabídku přímému zájemci s podmínkou úhrady v den podpisu smlouvy o postoupení pohledávek.

4.3.4 Drobný hmotný majetek

Do majetkové podstaty také náleží drobný hmotný majetek, který z části podléhá zajištění společnosti RC AKTIVA s.r.o. v pobočce Ústí nad Orlicí. Předmětem zajištění je kancelářský majetek.

Nezajištěným majetkem CC Systems a.s. je drobný hmotný majetek, který se nachází v Praze. V dalších pobočkách společnosti doposud neproběhla inventarizace majetku, proto nelze stanovit, jaké množství majetku se zde nachází. U nezajištěného majetku odsouhlasil věřitelský výbor prodej mimo dražbu za nejvyšší nabídku.

4.4 Zajištění chodu podniku v konkurzu

Insolvenční správce je povinen zajistit chod podniku v konkurzu. Jelikož společnost CC Systems a.s. vlastní dvě nemovitosti, ve kterých probíhal chod společnosti, a místnosti v těchto budovách jsou pronajímány, musel insolvenční správce zajistit jejich správu.

4.4.1 Provoz nemovitostí

Nemovitost v Hodoníně i ve Vyškově byly i nadále zabezpečeny ostrahou. Uvedené nemovitosti jsou pronajaty a nájemné je součástí příjmů insolvenčního řízení. Příjem z nájmu u nemovitosti v Hodoníně dosahuje cca 30.000,- Kč, u nemovitosti ve Vyškově je ve výši cca 100.000,- Kč. Příjem zahrnuje i úhradu zálohy na energie.

Věřitelský výbor schválil měsíční výdaje na provoz společnosti v maximální výši: mzdy (i s odvody sociálního a zdravotního pojištění) 20.000,- Kč, odvoz odpadu 5.000,- Kč, poštovné 3.000,- Kč, cestovné 5.000,- Kč, telefonní poplatky 3.000,- Kč, vedení účetnictví 5.000,- Kč a provozní materiál 6.000,- Kč. Každý měsíc je hrazeno za spotřebu energií na budově Vyškov 66.380,- Kč a na budově v Hodoníně 29.863,- Kč.

Nadále zůstal prodloužen pracovněprávní vztah na úklidové práce, byly převzaty podklady od jednotlivých nájmů a bylo započato s fakturací nároků jak krátkodobého, tak dlouhodobého pronájmu. U nemovitosti ve Vyškově byl také nadále prodloužen pracovněprávní vztah na úklidové práce a byly převzaty podklady od jednotlivých nájmů a bylo započato s fakturací nároků jak krátkodobého, tak dlouhodobého pronájmu. V celé nemovitosti byla provedena revize elektřiny a od 1. ledna 2011 je budova pojištěna u Hasičské vzájemné pojišťovny a.s.

Dodavatelům energií a služeb souvisejících s nemovitostmi bylo vysvětleno, že není zapotřebí uzavírat nové smlouvy s insolvenčním správcem, a po dohodě nebyly tedy přerušeny dodávky elektrické energie ani tepla. Dohoda však nebyla možná s dodavatelem služeb odvozu odpadků firmou TESPRA Hodonín s.r.o., která s okamžitou platností odstoupila od smlouvy.

4.5 Účetní a daňová specifika konkurzu

V rámci konkurzu CC Systems a.s. se vyskytla různá účetní a daňová specifika, které byl insolvenční správce povinen řešit. Věřitelským výborem bylo odsouhlaseno, že od 1. 1. 2011 povede účetnictví externí firma. Nástin a návrhy řešení účetní a daňové problematiky uvádím v této kapitole.

4.5.1 Sestavení účetního rozvrhu

Sestavení účetního rozvrhu v konkurzu je velmi podstatnou, ale mnohdy opomíjenou záležitostí. Abychom, vůbec mohli začít v konkurzu účtovat, je nutné mít k dispozici mezitímní účetní závěrku, která se sestavuje ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky prohlášení konkurzu. Z mezitímní účetní závěrky budeme vycházet při stanovení počátečních stavů jednotlivých účtů. V konkurzu je nutné rozlišovat jaká aktiva a pasiva vznikla před úpadkem, která vznikla během úpadku, když ještě nebylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku, a dále je nutné rozlišit aktiva a pasiva vzniklá po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. ***K rozlišení aktiv a pasiv, nákladů a výnosů vzniklých v průběhu insolvenčního řízení navrhuji použít analytickou evidenci rozvahových a výsledkových účtů.***

Analyticky je nutné rozlišit především účty pohledávek a závazků, mezd, poskytnutých a přijatých záloh. Analytickou evidenci je důležité vést pro zjištění finančního toku pro sestavení konečné zprávy. Stejně jako rozlišení aktiv a pasiv je možné rozlišení nákladů a výnosů. Zejména zpočátku konkurzního řízení se mohou vyskytnout náklady a výnosy související s obdobím před konkurzem.

Navrhuji použít analytickou evidenci v následujícím členění:

XXX.100 – aktiva a pasiva vzniklá před úpadkem

XXX.200 – aktiva a pasiva vzniklá v období mezi úpadkem a způsobem řešení úpadku

XXX.500 – aktiva a pasiva vzniklá po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku

Aktiva a pasiva vzniklá před úpadkem společnosti CC Systems a.s., tzn. před 13. 9. 2010. V případě pohledávek se jedná o pohledávky, které by měly být zpeněženy v rámci zpeněžení majetkové podstaty. Závazky, které vznikly před úpadkem, vyjadřují maximální možnou výši přihlášených pohledávek věřitelů.

Aktiva a pasiva vzniklá v období mezi úpadkem a způsobem řešení úpadku, tj. mezi 13. 9. a 8. 11. 2010, podléhají ustanovení insolvenčního zákona - § 111. Věřitelský výbor a insolvenční správce musí vznik těchto aktiv a pasiv odsouhlasit, protože v tomto období měl omezené dispoziční právo s nakládáním s majetkovou podstatou dlužník. Výdaje za období od rozhodnutí o úpadku do prohlášení konkurzu u CC Systems a.s. byly věřitelským výborem odsouhlaseny, to znamená, že budou mít povahu zapodstatovaných pohledávek. V případě, že by výdaje věřitelský výbor neodsouhlasil, vznikla by v neodsouhlasené výši výdajů pohledávka vůči dlužníkovi samotnému.

Aktiva a pasiva vzniklá po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, tedy po rozhodnutí o konkurzu - po 8. 11. 2010, jsou pohledávkami za majetkovou podstatou. Tyto aktiva a pasiva vznikají v období, kdy má dispoziční právo nakládat s majetkovou podstatou insolvenční správce. Jedná se zejména o hotové výdaje a odměnu insolvenčního správce, náklady spojené s udržováním a správnou majetkové podstaty dlužníka, daně a poplatky atd.

Návrh účtového rozvrhu viz **příloha č. 9**.

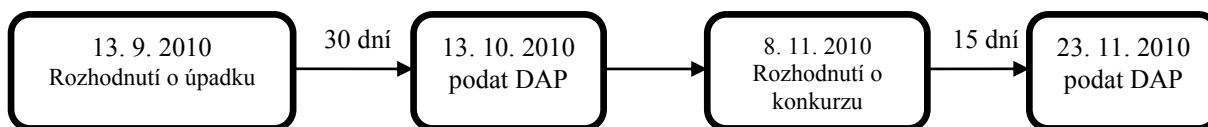
4.5.2 Daňové povinnosti insolvenčního správce

Na insolvenčního správce ode dne rozhodnutí o konkurzu spadá mnoho povinností, mezi ně patří i povinnosti daňové. Insolvenční správce se může dostat do situace, že kvůli nedostatku času, nebo nedostupnosti informací nestihne včas připravit daňové přiznání. Nabízí se dvě možnosti, jak vzniklou situaci řešit, a to že daňové přiznání nepodá včas, tedy nepodá ho v zákonem stanoveném termínu. Jelikož od 1. ledna 2011 působí v České republice

nový Daňový řád, znamenalo by nepodání daňového přiznání vystavení pokuty příslušným finančním úřadem pro insolvenčního správce ve výši 500,- Kč. Druhou možností je podání daňového přiznání v zákonem stanoveném termínu, ale s nulovými částkami. Takto podané daňové přiznání má insolvenční správce možnost opravit zákonem stanovenými prostředky, a to podáním opraveného nebo dodatečného daňového přiznání. Tímto podáním nevzniknou pro insolvenčního správce žádné sankce. ***Navrhuji podat daňové přiznání s nulovými částkami a následně daňové přiznání opravit zákonem stanovenými prostředky.***

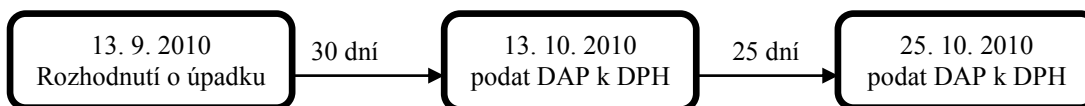
4.5.2.1 Daň z příjmů právnických osob

Zdaňovací období úpadce skončilo ke dni předcházejícímu rozhodnutí o úpadku, to je k 12. 9. 2010. Úpadce měl povinnost podat daňové přiznání do třiceti dnů ode dne následujícího po dni o rozhodnutí o úpadku – k 13. 10. 2010 (rozhodnuto o úpadku bylo 13. 9. 2010). Daňové přiznání („DAP“) bylo tedy podáno za období 1. 1. 2010 – 12. 9. 2010, součástí byly účetní výkazy, rozvaha a výkaz zisku a ztráty.

4.5.2.2 Daň z přidané hodnoty

Dle zákona o dani z přidané hodnoty měl úpadce povinnost podat přiznání k DPH za období od 1. 9 – 12. 9. 2010 ve lhůtě do třiceti dnů od rozhodnutí o úpadku, tj. do 13. 10. 2010. Po rozhodnutí o úpadku se dle zákona o DPH poplatník stává měsíčním plátcem DPH. CC Systems a.s. nevznikla žádná změna, protože měsíčním plátcem již byla před rozhodnutím o úpadku. Další daňové přiznání k DPH tedy podala za období od 13. 9. – 30. 9. 2010 do 25. dne následující po skončení měsíce září.

Insolvenční správce uvažoval o tom, zda je možné zrušit registraci k DPH, aby nemohlo dojít ke skutečnostem uvedeným v § 44 - § 46 zákona o dani z přidané hodnoty, které se týkají opravy výše daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení (platnost od 1. dubna 2011). Roční úhrn čistého obrátu vykazovaný v daňovém přiznání za období 1. 1. 2010 - 12. 9. 2010 byl ve výši 13.032.953,- Kč a za období 13. 9. 2010 - 7. 11. 2010 ve

výši 907.648,- Kč. ***Z úhrnu čistého obratu je patrné, že zrušení registrace k DPH není možné, protože obrat převyšuje částku 1 mil. Kč.***

Další problém týkající se daňové problematiky vyvstal s prodejem nemovitosti v Hodoníně. V důsledku toho, že kolaudační rozhodnutí u nemovitosti v Hodoníně nabylo právní moci 8. dubna 2009, je nutné řešit otázku, zda při prodeji bude nemovitost podléhat dani z přidané hodnoty. Dle § 56 zákona o DPH je převod staveb od daně osvobozen po uplynutí tří let od vydání prvního kolaudačního souhlasu. Převod pozemků je od daně zcela osvobozen s výjimkou stavebních pozemků. Lhůta tří let u nemovitosti v Hodoníně ještě neuplynula. Záleží na rozhodnutí insolvenčního správce a věřitelského výboru, kdy se k prodeji rozhodne, protože cena bude závislá na datu prodeje. V případě, že dojde k prodeji do 8. dubna 2012, bude nemovitost podléhat 20% sazbě daně, po stanoveném datu nebude nemovitost dani podléhat. Nemovitost byla oceněna znalcem na 12 mil. Kč, v případě, že by podléhala 20% sazbě DPH, musela by být prodána za cenu včetně DPH 14.400.000,- Kč. Cena s DPH by ovlivnila množství zájemců o koupi nemovitosti a zvýšila by náklady zajištěného věřitele o 2.400.000,- Kč, kterých by se musel vzdát ve prospěch uspokojení pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jím na roveň postavených. ***V tomto případě doporučuji prodat nemovitost v Hodoníně až po uplynutí tří let od vydání kolaudačního rozhodnutí.***

4.5.3 Výpočet potvrzení o zdanitelných příjmech

Další oblastí je daňové řešení záloh sražených na dani ze závislé činnosti za období pracovněprávních smluv ve vazbě na skutečný příjem zaměstnance s výpočtem částek, které jsou podkladem pro sestavení potvrzení o zdanitelných příjmech (dále jen „potvrzení“). Tato problematika musela být řešena i v rámci konkurzu CC Systems a.s. Insolvenční správce se dohodl se statutárním orgánem, že vystaví potvrzení za něho. Do potvrzení musíme zohlednit nevyplacené mzdy, mzdy vyplacené úřadem práce a část mezd vyplacených zaměstnavatelem (pokud byly vyplaceny).

4.5.3.1 Postup dle pokynu D 300

Pokyn D 300 upravuje jednotlivé ustanovení zákona o daních z příjmů. Danou problematikou se zabývá § 5 odst. 4 v pokynu D 300. Stanoví, že pokud příjmy ze závislé činnosti a z funkčních požitků za některý kalendářní měsíc kalendářního roku byly plátcem daně zaměstnanci zúčtovány, ale nebyly v čisté výši (po srážkách povinného pojistného a daňové zálohy) zaměstnanci vyplaceny ani je jiným způsobem neobdržel do 31. ledna

následujícího kalendářního roku, nepovažují se za příjmy zaměstnance plynoucí v kalendářním roce, ve kterém byly zúčtovány.

Pokud poplatník obdržel za některý kalendářní měsíc kalendářního roku jen část čistého příjmu, považuje se za příjem zaměstnance (v hrubém) v daném kalendářním roce jen poměrná část celkem zúčtovaného měsíčního příjmu odpovídajícího poměru, v jakém byly uspokojeny nároky ze zúčtování v čisté výši. Je tedy nutné zjistit procento obdrženého čistého příjmu z čistého příjmu, který měl poplatník celkem za daný kalendářní měsíc obdržet. Stejným procentem se zjistí výše hrubého měsíčního příjmu patřícího pro účely zdanění do daného kalendářního roku a odpovídající část povinného sociálního a zdravotního pojistného připadajícího na tento příjem a poměrná část daňové zálohy započitatelná na daňovou povinnost daného kalendářního roku. Jako vyplacené (obdržené) se považují nejen příjmy vyplacené v penězích, ale i nepeněžní příjmy.

Procento obdrženého čistého příjmu se vypočte jako podíl částky obdrženého čistého příjmu a čistého příjmu, který měl být celkem za kalendářní měsíc obdržen, vynásobený stem, viz následující vzorec:

$$\text{Procento OČP} = \frac{\text{OČP}}{\text{ČP}} \times 100$$

Legenda:

OČP – obdržený čistý příjem

ČP – čistý příjem, který měl poplatník celkem obdržet

Tab. 4.5.3.1

D 300 - vyplacena část odstupného								
	Hrubá mzda	Soc. zam.	Zdrav. zam.	Poj. org.	ZD	Slevy na dani	Daň po slevě	Čistá mzda
Čistá mzda za rok	750.305	39.137	27.095	204.708	955.013	24.840	118.440	565.633
Nevyplacená mzda	z tabulky CC Systems, a.s.							25.000
Náhrada z úřadu práce	z potvrzení Úřadu práce							0
V roce 10 vyplaceno								540.633
Procento OČP								95,58%
Potvrzení po úpravě*	717.143			195.660	912.803		113.205	
*Potvrzení vystavené dle výpočtu D 300 viz Příloha č. 10								

4.5.3.2 Vlastní postup

Problém nastává při výpočtu procenta obdrženého čistého příjmu, jestliže je do příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků započítáno odstupné, což je velmi častou situací v případě, kdy se firma dostane do konkurzu. V rámci propouštění zaměstnanců je společnost povinna vyplatit zaměstnancům odstupné. Důležitou skutečností je, že z odstupného se sociální a zdravotní pojištění neodvádí. Vždy v posledním odpracovaném měsíci je zaměstnanci vyplaceno odstupné, které vchází do čisté mzdy. Tato čistá mzda většinou nebývá v plné výši uhrazena do 31. ledna následného kalendářního roku. Pokyn D 300 nestanovuje odlišný postup výpočtu procenta obdrženého čistého příjmu pro případ, kdy v čisté mzdě je zahrnuto odstupné. ***Navrhuji pro výpočet procenta obdrženého čistého příjmu vlastní postup a navrhuji rozdělit příjem na dvě části, a to na příjem bez odstupného a samotné odstupné.*** Výpočet procenta obdrženého čistého příjmu bude rozdělen na dva výpočty, a to na výpočet procenta obdrženého čistého příjmu, který je očištěn od odstupného, a procenta obdrženého odstupného.

$$\text{Procento OČP}_{\text{bo}} = \frac{\text{OČP bez odstupného}}{\text{ČP bez odstupného}} \times 100$$

$$\text{Procento OO} = \frac{\text{Obdržené odstupné}}{\text{Odstupné, které měl poplatník obdržet}} \times 100$$

Legenda:

OČP_{bo} – obdržený čistý příjem bez odstupného

OO – obdržené odstupné

Pro výpočet procenta obdrženého čistého příjmu bez odstupného a procenta obdrženého odstupného navrhuji tabulku, která bude daná procenta počítat. Do tabulky se zaznamenají údaje ze mzdového listu zaměstnance, a to do položek měsíc s odstupným a celkem za rok. Dále je nutné mít soupis mezd, které nebyly vyplaceny zaměstnavatelem, abychom mohli doplnit výši nevyplacené mzdy. Může také nastat situace, že zaměstnanec požádal o výplatu svých mzdových nároků úřad práce, k tomu slouží položka Náhrada z úřadu práce. Pro ověření výše náhrady zasílá úřad práce Seznam provedených výplat a odvodů. Položka Potvrzení po úpravě, zobrazuje vypočítané částky, které se zaznamenají do potvrzení, viz **Příloha č. 11**. Čísla, která účetní nebo insolvenční správce musí doplnit do tabulky, jsou podbarvena modře, zbylé údaje tabulka dopočítá.

Tab. 4.5.3.2

Vlastní tabulka - vyplacená část odstupného									
	Odstupné	Hrubá mzda	Soc. zam.	Zdrav. zam.	Poj. Org.	ZD	Slevy na dani	Daň po slevě	Čistá mzda
Měsíc s odstupným	148.227	200.204	3.379	2.339	17.673	217.877	2.070	30.615	163.871
Celkem za rok		750.305	39.137	27.095	204.708	955.013	24.840	118.440	565.633
Očištěný měsíc od odstupného		51.977	3.379	2.339	17.673	69.650		8.385	37.874
ZD zaokrouhlený:						69.700			
Roční čistá mzda bez odstupného									439.636
Nevyplacená mzda	z tabulky CC Systems a.s.								25.000
Náhrada z úřadu práce	z potvrzení úřadu práce								0
V roce 10 vyplaceno									540.633
Vyplaceno bez odstupného									439.636
Procento OČPbo									100,00%
Úprava potvrzení z vyplacených mezd		60.078			204.708	806.786		96.210	
Odstupné		148.227				148.227		22.230	125.997
Vyplaceno z odstupného									100.997
Procento OO									80,16%
Úprava potvrzení z odstupného		118.816				118.816		17.819	
Potvrzení po úpravě		720.894			204.708	925.602		114.029	

Charakteristika položek v tabulce:

- Očištěný měsíc od odstupného – vyjadřuje mzdu bez odstupného, pro výpočet je nutné znát výši roční čisté mzdy bez odstupného. Proto je nutné mzdu, ve které je zahrnuto odstupné, očistit.
- V roce 2010 vyplaceno – je rozdílem čisté roční mzdy i s odstupným a nevyplacené mzdy.
- Vyplaceno bez odstupného – porovnání částek v roce 2010 vyplaceno a roční čisté mzdy bez odstupného.

Nyní máme k dispozici údaje pro výpočet procenta obdrženého čistého příjmu bez odstupného, které vypočteme jako podíl vyplacené čisté mzdy bez odstupného a celkové roční čisté mzdy bez odstupného, která měla být vyplacena.

- Úprava potvrzení z vyplacených mezd – od hrubé mzdy se odečte odstupné a vynásobí Procentem OČP_{bo}.
- Odstupné – v této položce si vyjádříme samotné odstupné. Je nutné si stanovit hrubou výši odstupného, základ daně, daň a čistou výši odstupného. Sociální a zdravotní pojištění se nepočítá, protože se z odstupného neodvádí.
- Vyplaceno z odstupného – rozdíl položek v roce 2010 vyplaceno a vyplaceno bez odstupného.

Nyní máme údaje pro výpočet procenta obdrženého odstupného, které vypočteme jako podíl částek vyplaceno z odstupného a odstupné, které mělo být vyplaceno.

- Úprava potvrzení z odstupného – odstupné, které mělo být vyplaceno, se vynásobí procentem OO.
- Potvrzení po úpravě – součet položek hrubé mzdy, základ daně, pojistné a daň v řádcích Úprava potvrzení z vyplacených mezd a Úprava potvrzení z odstupného.

4.5.3.3 Porovnání uvedených postupů

Porovnáme-li uvedené varianty, dojdeme k závěru, že postup dle pokynu D300 je pro výpočet částek na potvrzení jednodušší, platný dle zákona o daních z příjmů, ale při použití v praxi vůbec nezohledňuje nárokové odstupné. Uvedený vlastní postup zohledňuje vyplacené či nevyplacené odstupné a je na výpočet náročnější, ale při použití dané tabulky nebude činit účetní nebo insolvenčnímu správci žádné problémy. Po konzultaci s finančním úřadem byl navrhovaný postup schválen a uznán z hlediska správného výpočtu částek pro potvrzení jako platný. ***Doporučuji použít pro výpočet procenta obdrženého čistého příjmu vlastní postup.***

4.6 Návrh konečné zprávy

Z důvodu stále probíhajícího insolvenčního řízení dlužníka CC Systems a.s. při zpracování návrhu konečné zprávy vycházím z modelové situace, konkurz stále trvá. Ukončení konkurzu předpokládám k 30. 6. 2011. Předpokládám, že nemovitost v Hodoníně byla zpeněžena přímým prodejem, nemovitost ve Vyškově byla zpeněžena dražbou, pohledávky a ostatní drobný hmotný majetek byly zpeněženy přímým prodejem. Výdaje jsou určeny dle měsíčních výdajů na provoz nemovitostí a průměrných výdajů insolvenčního správce. Ověřeno dle skutečnosti za 7 měsíční období. Ve výdajích jsou zahrnuty výdaje od prohlášení úpadku společnosti. Výdaje a příjmy k 31. 12. 2010 jsou skutečné, od 1. 1. 2011 je počítáno s odhadnutými příjmy a výdaji. Vycházím z odsouhlasených výdajů věřitelského výboru a ze skutečných příjmů a výdajů, ze kterých se snažím odvodit v jaké výši budou k 30. 6. 2011. ***Pro návrh konečné zprávy a její výpočet jsem sestavila následující tabulky, které pomohou insolvenčnímu správci při sestavování skutečné konečné zprávy.*** Výpočet je rozčleněn do těchto částí: příjmy a výdaje konkurzní podstaty a sumarizace. Pomocné výpočty jako jsou rekapitulace zpeněžení zajištěného majetku a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce, jsou uvedeny v **Příloze č. 12**.

NÁVRH KONEČNÉ ZPRÁVY

I. PŘÍJMY konkurzní podstaty	
1. Peněžní prostředky ke dni prohlášení konkurzu	23.104,87 Kč
a) hotovost v pokladně	19.845,00 Kč
b) peněžní prostředky na bankovních účtech	3.259,87 Kč
2. Částka získaná zpeněžením majetkové podstaty	24.862.399,49 Kč
a) prodej nemovitosti v Hodoníně	12.000.000,00 Kč
b) prodej nemovitosti ve Vyškově	10.000.000,00 Kč
c) drobný hmotný majetek - zajištěný	30.000,00 Kč
d) drobný hmotný majetek - nezajištěný	20.000,00 Kč
e) pohledávky - zajištěné	200.000,00 Kč
f) pohledávky - nezajištěné	423.697,90 Kč
g) úhrada pohledávky za výuku	1.242.897,59 Kč
h) provozní výnos (nájemné)	945.804,00 Kč
3. Ostatní příjmy celkem	2.400.550,00 Kč
a) DPH z prodeje nemovitosti v Hodoníně	2.400.000,00 Kč
b) úrok z běžného účtu	550,00 Kč
<i>Příjmy celkem (ad I. 1 + 2 + 3)</i>	<i>27.286.054,36 Kč</i>

II. VÝDAJE - pohledávky za majetkovou podstatou	
1. Odměna insolvenčního správce	520.467,15 Kč
a) odměna insolvenčního správce dle vyhl. 313/2007	520.467,15 Kč
2. Hotové výdaje insolvenčního správce	45.750,00 Kč
a) poštovné	3.000,00 Kč
b) ověření	750,00 Kč
c) cestovné	30.000,00 Kč
d) telefonní poplatky	12.000,00 Kč
3. Výdaje vynaložené v souvislosti se správou MP	5.172.753,50 Kč
a) <i>výdaje související se správou nemovitosti v Hodoníně</i>	<i>2.561.327,00 Kč</i>
- pojištění	6.750,00 Kč
- energie 10%	25.977,00 Kč
- ostraha nemovitostí, pronájem pozemku	89.000,00 Kč
- znalecký posudek	9.600,00 Kč
- zápis do katastru nemovitostí	30.000,00 Kč
- odvod DPH	2.400.000,00 Kč
b) <i>výdaje související se správou nemovitosti ve Vyškově</i>	<i>739.234,00 Kč</i>
- výdaje vynaložené na dražbu nemovitosti (5 %)	500.000,00 Kč
- pojištění	10.000,00 Kč
- energie 10 %	54.234,00 Kč
- ostraha nemovitostí, provoz výtahu	126.000,00 Kč
- znalecký posudek	9.000,00 Kč
- revize elektřiny	40.000,00 Kč
c) <i>ostatní výdaje vynaložené na správu MP</i>	<i>1.872.192,50 Kč</i>
- vedení účetnictví	30.000,00 Kč
- poplatky za vedení běžného účtu	15.813,50 Kč
- poštovné, ověření	20.642,00 Kč
- materiál	52.715,00 Kč
- nájem	10.379,00 Kč
- telefony	63.388,00 Kč
- spotřeba PHM	45.618,00 Kč
- internet a doména	24.276,00 Kč
- inkaso Hodonín	233.804,00 Kč
- inkaso Vyškov	488.108,00 Kč
- oprava vrat Vyškov	9.608,00 Kč
- úhrada mezd	877.036,00 Kč
- exekuce zaměstnance	805,00 Kč
Výdaje celkem (ad II. 1 + 2 + 3)	5.738.970,65 Kč

III. SUMARIZACE

I. Celkem příjmy	27.286.054,36 Kč
II. Celkem výdaje	5.738.970,65 Kč
Rozdíl	21.547.083,71 Kč
IV. Vyplacení výtěžku zajištěnému věřiteli č. 63	11.606.542,16 Kč
V. Vyplacení výtěžku zajištěnému věřiteli č. 116	9.079.182,35 Kč
VI. Vyplacení výtěžku zajištěnému věřiteli č. 8	196.078,43 Kč
VII. Vyplacení výtěžku zajištěnému věřiteli č. 12	29.411,76 Kč
Částka určená k rozvrhu mezi nezajištěné věřitele	635.869,01 Kč
I. - II. - IV. - V. - VI. - VII.	
Suma pohledávek dle § 168 a § 169	16.089.497,00 Kč
Koeficient uspokojení	3,95%

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, že celkové příjmy ze zpeněžení majetkové podstaty dosáhly výše 27.286.054,36 Kč. Výdaje související se zpeněžením majetkové podstaty jsou ve výši 5.738.970,65 Kč. Od příjmů musí být odečteny výdaje vynaložené na správu MP a výtěžky ze zpeněžení MP vyplacené zajištěným věřitelům. Zajištěným majetkem jsou nemovitosti v Hodoníně (věřitel č. 63 Oberbank AG) a ve Vyškově (věřitel č. 116 Raiffeisenbank a.s.), pohledávky (věřitel č. 8 Komerční banka a.s.) a drobný hmotný majetek (věřitel č. 12 RC AKTIVA s.r.o.). Při výpočtu výtěžku ze zpeněžení MP zajištěnému věřiteli musí být porovnány příjmy ze zpeněžení a výdaje související se správou majetkové podstaty. U nemovitostí musela být splněna podmínka, že výdaje související s jejich správou nesmí překročit 4 % z příjmu ze zpeněžení. U budovy ve Vyškově, která byla zpeněžena dražbou, nesmí výdaje související s dražbou překročit 5 % z příjmu ze zpeněžení. Odměna insolvenčního správce činí 2 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji ze zajištěného majetku, vypočte se jako suma příjmů po odečtení souvisejících výdajů se zajištěným majetkem 21.329.439,00 x 2/102, tj. 418.224,29 Kč. Vyplacená částka zajištěnému věřiteli je tedy určena z příjmu ze zpeněžení po odečtení výdajů souvisejících se správou majetkové podstaty a odměny insolvenčního správce. Výpočet výtěžku zajištěnému věřiteli viz **Příloha č. 12**.

Z příjmů a výdajů, které se nevztahují k zajištěnému majetku, náleží odměna insolvenčnímu správci. Tato odměna je ve výši 15 %. Do příjmů z nezajištěného majetku 2.656.054,36 Kč náleží zpeněžení nezajištěného drobného hmotného majetku a pohledávek, příjmy z nájmu, úroků a DPH. Do výdajů vztahujícím se k nezajištěnému majetku 1.872.192,50 Kč jsou zahrnuty výdaje na energie, provozní materiál, vedení účetnictví, poštovné, cestovné, telefonní poplatky a mzdové výdaje. Odměna IS se vypočte z rozdílu

příjmů a výdajů, které se vztahují k nezajištěnému majetku, $783.861,86 \times 15/115$, tj. 102. 242,85 Kč.

Celková odměna IS je součtem odměny z čistého výtěžku zpeněžení MP a z rozdílu nezajištěných příjmů a výdajů, tj. 520.467,15 Kč. Insolvenční správce má nárok na náhradu hotových výdajů ve výši 45.750,00 Kč. Celková částka, která bude vyplacena insolvenčnímu správci, je 566.217,15 Kč (součet odměny a hotových výdajů). Výpočet odměny insolvenčního správce viz **Příloha č. 13**.

Částka určená k rozvrhu mezi nezajištěné věřitele je ve výši 635.869,01 Kč. V případě konkurzu CC Systems a.s. na tuto částku nezajištění věřitelé nedosáhnou. Dle insolvenčního zákona § 168 a § 169 musí být nejprve uspokojeny pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou. Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou obsahují pracovněprávní pohledávky a pohledávky státu, které jsou ve výši 16.089.497,00 Kč. Z těchto pohledávek bude uspokojeno 635.869,01 Kč což je 3,95 %. Přihlášené pohledávky věřitelů nebudou uspokojeny vůbec.

Z nastávající situace existuje reálný předpoklad, že konkurz bude zrušen pro nedostatek majetku.

5 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo vymezit základní pojmy úpadku řešeného konkurzem a analyzovat účetní a daňové aspekty konkurzu. Hlavním cílem bylo poukázat na spojení účetní a daňové problematiky s potřebou insolvenčního zákona a vyhodnocení této vazby při způsobu řešení úpadku obchodních společností formou konkurzu, vyhodnotit jednotlivé procesy od okamžiku prohlášení konkurzu až po jeho zrušení v praxi.

Insolvenční řízení na společnost začíná podáním insolvenčního návrhu u příslušného insolvenčního soudu. Od tohoto dne mohou věřitelé dlužníka přihlašovat své pohledávky. Insolvenční soud musí rozhodnout, zda se dlužník opravdu nachází v úpadku, a musí rozhodnout o způsobu jeho řešení. Nejčastějším způsobem řešení úpadku je konkurz. Do dne prohlášení konkurzu je osobou s dispozičním oprávněním dlužník, ode dne o prohlášení konkurzu se osobou s dispozičním oprávněním stává insolvenční správce, kterého určí insolvenční soud. Osoba, která má dispoziční oprávnění, má oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, je oprávněna disponovat s majetkem společnosti. Věřitelé mají právo přihlásit své pohledávky do stanovené lhůty insolvenčním soudem. Insolvenční správce je povinen přihlášené pohledávky přezkoumat a uveřejnit je na přezkumném jednání u insolvenčního soudu, kterého se mají možnost zúčastnit přihlášení věřitelé. Po přezkumném jednání zpravidla probíhá první schůze věřitelského výboru, na níž jsou zvoleni jeho členové. Další úkolem insolvenčního správce je zajistit a zpeněžit majetkovou podstatu dlužníka. Musí zabezpečit veškerý majetek dlužníka a snažit se ho v co nejvyšší částce zpeněžit. Z výtěžku zpeněžení jsou uhrazeny výdaje na provoz majetku dlužníka a výdaje a odměna insolvenčního správce. Z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku jsou uspokojeni zajištění věřitelé. Z výnosů konkurzu a ze zpeněžení ostatního majetku jsou hrazeny zapodstatované nároky a nároky na roveň jim postavené a následně nároky nezajištěných věřitelů formou rozvrhového usnesení. Na návrh insolvenčního správce je konkurz zrušen za podmínek po splnění všech daňových a účetních povinností a zveřejnění účetních výkazů ve sbírce listin obchodního rejstříku.

Další činnost, kterou je povinen insolvenční správce vykonávat, je vedení účetnictví, s nímž souvisí sestavování účetních závěrek a podávání daňových přiznání za dlužníka. Termíny podání daňových přiznání v insolvenčním řízení upravuje Daňový řád, který je účinný od 1. 1. 2011, a dále jednotlivé zákony vztahující se k dani z příjmu, z přidané hodnoty, silniční, nemovitosti a spotřebních daní. ***Pro přehlednost podávání daňových tvrzení a sestavování účetních závěrek v průběhu insolvenčního řízení navrhuji harmonogramy dle Příloh č. 1 a 2.***

Konkrétní způsob řešení úpadku dlužníka konkurzem jsem vyhodnocovala na stále probíhajícím insolvenčním řízení dlužníka CC Systems a.s. O úpadku společnosti bylo rozhodnuto 13. 9. 2010, na základě insolvenčního návrhu podaného zaměstnanci, a do funkce insolvenčního správce byla ustanovena Ing. Jana Jelínková. Usnesením Krajského soudu v Brně č. j. KSBR 37 INS 7186/2009-B-26 ze dne 8. 11. 2010 bylo rozhodnuto o prohlášení konkurzu na majetek dlužníka CC Systems a.s. Věřitelé mohli své pohledávky přihlásit do 13. 10. 2010 u příslušného insolvenčního soudu. Své pohledávky přihlásilo 166 věřitelů v celkové výši 83.620.345,88 Kč, což značí náročnost přezkumného jednání. Přihlásili se také věřitelé (Komerční banka a.s., RC AKTIVA s.r.o., Oberbank AG, Raiffeisenbank a.s. a Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR), jejichž pohledávky jsou zajištěny majetkem společnosti v hodnotě 58.733.297,32 Kč. Pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou jsou mzdové nároky zaměstnanců, které jsou ve výši cca 16 mil. Kč. Zaměstnanci uplatnili svá práva a zažádali o výplatu dlužných mzdových nároků Úřad práce v Hodoníně, který vyplatil mzdové nároky ve výši cca 6 mil. Kč.

Snahou insolvenčního správce bylo získat kontrolu nad majetkem dlužníka. Jelikož činnost společnosti probíhala po celé ČR, není doposud veškerý majetek sepsán. Dlužník vlastní dvě nemovitosti – budovy včetně pozemků v zůstatkové hodnotě cca 50 mil. Kč. Nemovitost v Hodoníně je zajištěným majetkem věřitele Oberbank AG a nemovitost ve Vyškově je zajištěným majetkem věřitele Raiffeisenbank a.s. Společnost dále vlastní pohledávky v nominální hodnotě cca 7 mil. Kč a drobný hmotný majetek, část je součástí jednotlivých pracovišť společnosti. Provoz nemovitostí po prohlášení konkurzu zůstal z části zachován. Většina prostoru je pronajímána.

V rámci konkurzu CC Systems a.s. se vyskytla různá účetní a daňová specifika, která musel insolvenční správce řešit. Jednou z nich je sestavení účetního rozvrhu v konkurzu. V insolvenčním řízení je nutné rozlišovat jaká aktiva a pasiva, náklady a výnosy vznikly před úpadkem, které vznikly během úpadku, kdy ještě nebylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku a dále je nutné rozlišit aktiva a pasiva, náklady a výnosy vzniklé po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Toto rozdělení je důležité vést pro správná rozhodnutí insolvenčního správce ve spolupráci s věřitelským výborem a zjištění finančního toku pro sestavení konečné zprávy.

K rozlišení aktiv a pasiv, nákladů a výnosů vzniklých v průběhu insolvenčního řízení navrhuji použít analytickou evidenci rozvahových a výsledkových účtů, viz Příloha č. 9.

Další oblastí je daňové řešení záloh sražených na dani ze závislé činnosti za období pracovněprávních smluv ve vazbě na skutečný příjem zaměstnance s výpočtem částek, které jsou podkladem pro sestavení potvrzení o zdanitelných příjmech. Problém nastává při výpočtu procenta obdrženého čistého příjmu (OČP), jestliže do příjmu ze závislé činnosti a funkčních

požitků bylo započítáno odstupné, protože z odstupného se sociální a zdravotní pojištění neodvádí. ***Tento fakt není řešen pokynem D300, který se výpočtem procenta OČP zabývá. Proto navrhuji pro výpočet procenta OČP vlastní postup. Navrhuji rozdělit příjem na dvě části, a to na příjem bez odstupného a samotné odstupné.*** Výpočet procenta OČP bude rozdělen na dva výpočty, a to na výpočet procenta OČP, který je očištěn od odstupného, a procenta obdrženého odstupného. ***Po konzultaci s finančním úřadem byl navrhovaný postup schválen a uznán z hlediska správnosti výpočtu částek pro potvrzení jako platný.***

Další problém týkající se daňové problematiky vyvstal s prodejem nemovitosti v Hodoníně. V důsledku toho, že kolaudační rozhodnutí u nemovitosti Hodonín nabylo právní moci 8. dubna 2009, je nutné řešit otázku, zda při prodeji bude nemovitost podléhat dani z přidané hodnoty. Dle § 56 zákona o DPH je převod staveb od daně osvobozen po uplynutí tří let od vydání prvního kolaudačního souhlasu. Lhůta tří let u nemovitosti v Hodoníně ještě neuplynula. Nemovitost byla oceněna znalcem na 12 mil. Kč, v případě, že by podléhala 20% sazbě DPH, musela by být prodána za cenu včetně DPH 14.400.000,- Kč. Cena s DPH by ovlivnila množství zájemců o koupi nemovitosti a zvýšila by náklady zajištěného věřitele o 2.400.000,- Kč, kterých by se musel vzdát ve prospěch uspokojení pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených. ***V tomto případě doporučuji prodat nemovitost v Hodoníně až po uplynutí tří let od vydání kolaudačního rozhodnutí.***

Z důvodu stále probíhajícího insolvenčního řízení dlužníka CC Systems a.s. při zpracování návrhu konečné zprávy vycházím z modelové situace, protože konkurz stále trvá. ***Pro návrh konečné zprávy a pro její výpočet jsem sestavila výše uvedené tabulky, které pomohou insolvenčnímu správci při sestavování skutečné konečné zprávy.*** Zpeněžením majetku došlo k uspokojení části pohledávek zajištěných věřitelů ve výši 20.911.214,71 Kč. Odměna insolvenčního správce byla stanovena na částku 520.467,15 Kč. Pro uspokojení pohledávek dle § 168 a § 169 insolvenčního zákona zůstane částka ve výši 635.869,01 Kč což je 3,95 %. Přihlášené pohledávky věřitelů nebudou uspokojeny vůbec. ***Z nastávající situace existuje reálný předpoklad, že konkurz bude zrušen pro nedostatek majetku.***

Zpracování účetní metodiky, jako je správné a účelné sestavení účetního rozvrhu pro zdárný průběh účtování a sestavení závěrek, výkazů a hlášení pro potřeby soudu a řešení záloh sražených na dani ze závislé činnosti za období pracovněprávních smluv ve vazbě na skutečný příjem zaměstnance s výpočtem částek, které jsou podkladem pro sestavení potvrzení o zdanitelných příjmech, nebylo ještě v České republice publikováno a bude přínosem pro vedení účetnictví v insolvenčním řízení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

A) Odborná literatura

- [1] BŘEZINOVÁ, H. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. 1. vyd. Praha: Bova Polygon, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6
- [2] KOTOUČOVÁ, J. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 1056 s. ISBN 978-80-7179-595-7
- [3] KOZÁK J.; BUDÍN P.; PACHL L. *Insolvenční právo aneb Osobní bankroty začínají*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola s.r.o., 2008. 298 s. ISBN 978-80-87001-10-3

B) Odborné periodikum

- [4] DRAŽKA, Š. Seznamte se s novým daňovým řádem – část V. *Konkursní noviny*. 2010, roč. 13, č. 19, s. 2. ISSN 1213-4023
- [5] BIČÁKOVÁ, J. Mzdové nároky zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. *Mzdová účetní*. 2010, roč. 16, č. 11, s. 22-28. ISSN 1211-1430.
- [6] TARANDA, P. a kol. Insolvenční řízení. *Metodické aktuality Svazu účetních – registrované periodikum*, 2009, č. 6, s. 64. ISSN 1211-41378

C) Právní předpisy

- [7] Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon
Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů v platném znění
Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění
Zákon č. 16/19993 Sb., o dani silniční v platném znění
Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí
Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí
Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

Český účetní standard pro podnikatele č. 201 – Některé postupy v účetnictví při vyrovnání, nuceném vyrovnání, konkurzu a likvidaci

Pokyn D 300 k zákonu o dani z příjmů

D) Internetové odkazy

Insolvenční rejstřík

<https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

E) Ostatní zdroje

Interní materiály insolvenční správkyně Ing. Jany Jelínkové

SEZNAM ZKRATEK

a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
Č.P.	číslo přihlášky
ČR	Česká republika
D	dal
DAP	daňové přiznání
DPH	daň z přidané hodnoty
IS	insolvenční správce
IZ	insolvenční zákon
Kč	koruna česká
KSBR	Krajský soud Brno
k. ú.	katastrální území
max.	maximální
MD	má dáti
MP	majetková podstata
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
mil.	milión
např.	například
OČP	obdržený čistý příjem
OČP _{bo}	obdržený čistý příjem bez odstupného
odst.	odstavec
OO	obdržené odstupné
P	přihláška
parc.	parcela
reg. č.	registrační číslo
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
st.	stavba
tj.	to je
tř.	třída
tzn.	to znamená

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. dubna 2011

.....
Bc. Marie Kotásková

Adresa trvalého pobytu studenta:

Smetkova 146, 696 61 Vnorovy

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Sestavení účetních závěrek v průběhu insolvenčního řízení

Příloha č. 2 – Daňová tvrzení v průběhu insolvenčního řízení

Příloha č. 3 – Rozhodnutí o úpadku

Příloha č. 4 – Rozhodnutí o prohlášení konkurzu

Příloha č. 5 – Celkový soupis přihlášených pohledávek

Příloha č. 6 – Celkový soupis zajištěných pohledávek

Příloha č. 7 – Pracovně právní pohledávky § 169

Příloha č. 8 – Soupis majetkové podstaty

Příloha č. 9 – Návrh účtového rozvrhu

Příloha č. 10 – Potvrzení o zdanitelných příjmech dle pokynu D300

Příloha č. 11 – Potvrzení o zdanitelných příjmech při použití Vlastního postupu

Příloha č. 12 - Rekapitulace zpeněžení zajištěného majetku a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce